

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

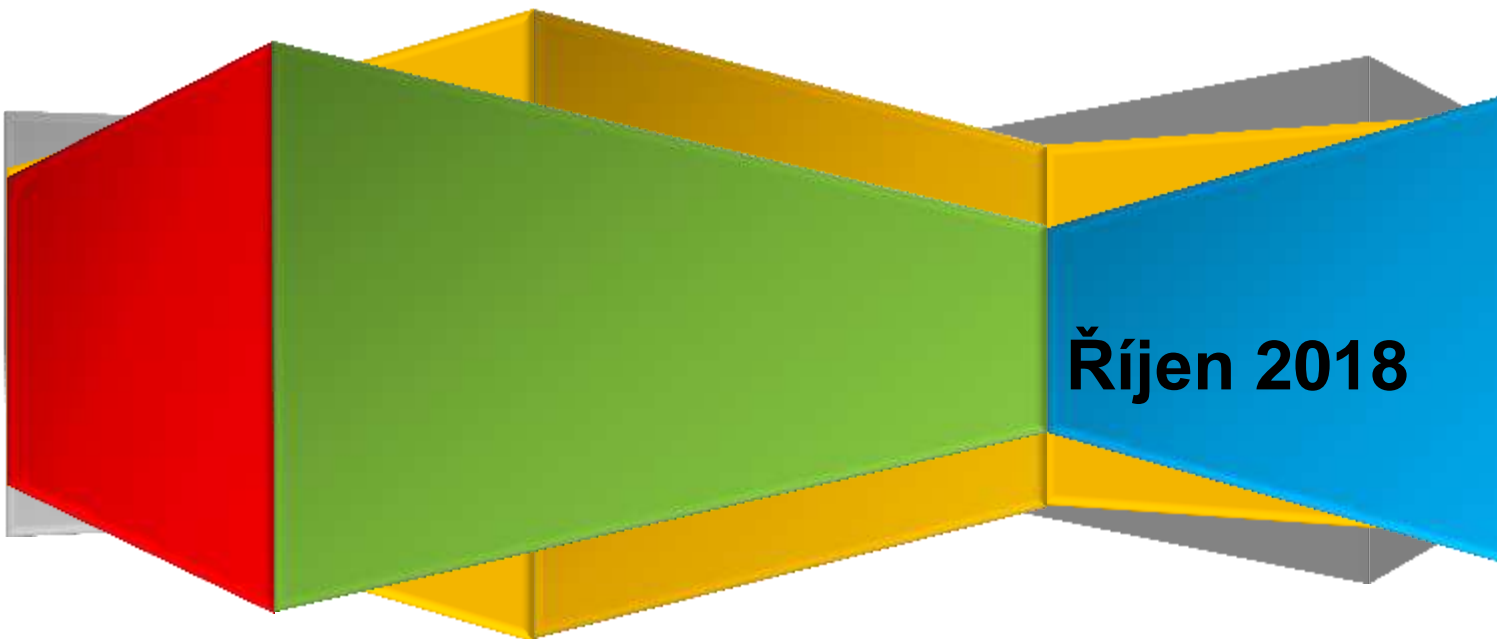
Agentura
pro sociální začleňování

Realizováno v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu
CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_030/0000605.

Vstupní analýza vzdálené dílčí podpory v Kladně

Závěrečná zpráva z výzkumného screeningu

Zpracovaly: Zuzana Korecká, Anna Kunová, Jana Mair

Obsah:

Manažerské shrnutí výzkumu v Kladně	3
Zjištění screeningu.....	3
Seznam zkratk.....	6
Cíle výzkumného screeningu.....	7
Metodologie screeningu	7
Limity screeningu	9
Standardy výzkumné práce Agentury pro sociální začleňování	9
Základní terminologie	10
Agentura pro sociální začleňování	10
Sociální vyloučení	10
Charakteristika města Kladna.....	12
Deskripce sociálního vyloučení v Kladně.....	13
Deskripce sociálního vyloučení v Nových Kročehlavech	16
Vymezení zkoumaného území	16
Charakteristika sídliště Nové Kročehlavý	18
Struktura obyvatel sídliště Nové Kročehlavý	18
Sociální vyloučení na sídlišti Nové Kročehlavý.....	18
Deskripce situace v domě s vyšším podílem osob ohrožených sociálním vyloučením – Holandská č. p. 2437.....	19
Bezpečnost	21
Struktura kriminality	23
Občanské soužití a problematické oblasti v Kladně	24
Sídliště Nové Kročehlavý	25
Bajkal – ulice Holandská, Anglická, Vodárenská	26
Ubytovny v Americké ulici a v ulici Obránců míru	27
Meta	27
Vrchlického, Václavské náměstí	27
Kleinerova, Pod Zámek (Centrum města).....	28
Pocit bezpečí v Nových Kročehlavech	28
Riziková místa v sídlišti Nové Kročehlavý	31
Zaměstnanost	35
Zadluženost.....	39
Volný čas dětí a mládeže	42
Zájmové a neformální vzdělávání	42

Nízkoprahová zařízení a programy pro děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí	45
Bariéry, rizika a příležitosti	46
Individuální trávení volného času	48
Zdroje	50

Manažerské shrnutí výzkumu v Kladně

Vstupní screening využil ve své metodologii kombinaci **kvalitativních** a **kvantitativních metod**, kdy jsou analyzována sebraná kvantitativní (pověštinou číselné údaje) a kvalitativní data (např. rozhovory) společně. Použita byla i metoda tzv. **desk research**, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Terénní sběr dat proběhl v období od poloviny července do poloviny září 2018. Mezi cíli výzkumného screeningu bylo zejména na sledovaném území identifikovat míru sociálního vyloučení, zmapovat občanské soužití a pocit bezpečí a popsat a zhodnotit možnosti volnočasových aktivit dětí a mládeže zejména v Nových Kročehlavech.

Nové Kročehlavky jsou definovány v realizovaném screeningu jako sídliště ležící na jihozápadě města Kladna, které je součástí městské části Kročehlavky. Sídlíště se skládá ze sedmi základních sídelních jednotek – Sídlíště 9. května I, Sídlíště 9. května II, U Pražské ulice, U Bažantnice, Šrotiště, Zabitý, V pastušinách. Sledované území je vymezeno ulicemi Americkou, Arménskou, Pražskou a Vodárenskou.

S institucionálními aktéry bylo v rámci výzkumu realizováno 27 hloubkových polostrukturovaných rozhovorů, s obyvateli Nových Kročehlav pak 15 polostrukturovaných, a 40 neformálních rozhovorů. Realizována byla i jedna fokusní skupina s dětmi navštěvujícími NZDM.

K získání lepšího přehledu o situaci v domě s větším podílem osob ohrožených sociálním vyloučením v Holandské ulici bylo provedeno dotazníkové šetření mezi jeho obyvateli. Celkem bylo tímto způsobem osloveno 80 osob. Dotazníkové šetření bylo rovněž realizováno také v rámci zpracovávání tématu pocit bezpečí mezi obyvateli kročehlavského sídliště. V průběhu dvoudenního šetření byly získány odpovědi od 217 respondentů. Výzkumníci strávili přímo ve sledovaném území celkem 8 pracovních dní, kromě realizace zmíněného dotazníkového šetření, byla použita metoda nezúčastněného pozorování a mapování terénu. Pozorování i mapování terénu probíhalo v různých denních dobách ve výše uvedeném období.

Zjištění screeningu

Analýza distribuce doplatků na bydlení a rozložení míst pobytu uchazečů o zaměstnání dlouhodobě evidovaných úřadem práce zjistila, že osoby ohrožené sociálním vyloučením se ve větší míře koncentrují ve více lokalitách Kladna. Jedná se o objekty v ulicích Holandská, Doberská a Kyjevská. Na území sídliště Nové Kročehlavky se nachází první ze jmenovaných lokalit – jde o dva bytové domy v Holandské ulici. Je patrné, že osoby ohrožené sociálním vyloučením se ve větší míře koncentrují v ubytovnách. Do ubytoven byla vyplácena zhruba čtvrtina z celkového počtu DnB a žilo tam okolo 9 % z dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů.

Na základě analýzy teplotních map přestupků proti občanskému soužití a veřejnému pořádku lze v Kladně identifikovat několik problematických oblastí, na nichž k těmto přestupkům dochází ve větší míře než jinde ve městě. Konkrétně se jedná zejména o dvě širší oblasti – centrum města a sídliště Nové Kročehlavky.

Sledované sídliště vykazuje celou řadu charakteristik, jež ke zvýšené míře problémů v občanském soužití přispívají. Kročehlavské sídliště je největším a nejvíce osídleným sídlištěm města Kladna a jako takové vytváří **anonymní prostředí**, které obecně nahrává páchání přestupků i trestných činů. Z pohledu obyvatel se jako rizikový faktor snižující pocit bezpečí jeví **migrace některých skupin obyvatel do území sídliště** (například se jedná

o migraci romských rodin) nebo **přítomnost ubytoven**, neboť může dojít ke konfliktům vyvolaným z obou stran vzájemným antagonismem.

Z faktorů uvedených výše vychází často zmiňovaná **absence dlouhodobých sousedských vztahů a vazby obyvatel na prostředí**. Kvůli tomu také vyplývá na povrch nesoulad různých způsobů života a denního rytmu obyvatel sídliště, který je patrný např. mezi pracujícími (zejm. na směny) a nepracujícími, seniory a mladými rodinami atd. Značnou část problémů v občanském soužití v rizikových objektech v sídlišti Nové Kročehlavy tvoří konflikty v rovině mezilidských vztahů. Potřeba účinné mediace a kultivace sousedských vztahů se zdá být klíčová.

V souladu s pojetím sociálního začleňování v rámci ASZ je účelné pracovat s lokalitami či objekty, kde větší část obyvatel znaky sociálního vyloučení nenesou, ale podíl osob ohrožených sociálním vyloučením je tam vyšší než v jiných domech nebo částech města, jako s celky. Tedy nevydělávat z nich pouze skupinu osob sociálně vyloučených. Mezi důvody pro tento přístup patří například:

- Problémy spojené se sociálním vyloučením se dotýkají všech obyvatel dotčených objektů či lokalit. Mezi ty nejčastěji uváděné se řadí nezámek některých vlastníků bytů o dění v bytech a v domech, přestupky v občanském soužití, nedostatek volnočasových aktivit pro děti a mládež, nedostatek míst vhodných pro setkávání dětí i dospělých, problematika závislostí na návykových látkách, problematika předlužení aj.
- Soužití sociálně vyloučených a sociálně začleněných obyvatel generuje četné problémy v oblasti sousedského soužití, přičemž tyto spory jsou často srozumitelné pouze v kontextu celých domů jako sociálních organismů.

Na základě výsledků dotazníkového šetření lze konstatovat, že většina dotázaných obyvatel sídliště Nové Kročehlavy se **cítí v místě svého bydliště bezpečně**. Dále je možné říci, že se pocit bezpečí u obyvatel sídliště od roku 2007 zvýšil. Přesto byla na území sídliště identifikována místa, jež obyvatelé vnímají jako riziková. Nejčastěji byla uváděna lokalita Bajkal. Mezi dalšími často uváděnými místy byla Meta, Václavské náměstí a Obránců míru, kde se nachází větší množství hospod, heren a obchodů. Jako riziková místa byla dotázanými označena rovněž nákupní centra a supermarkety na území sídliště.

Ve městě Kladně funguje celá řada poskytovatelů **neformálního a zájmového vzdělávání**, kteří svou činností obsluhují i území sídliště Nové Kročehlavy. Děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí se ale organizovaných volnočasových aktivit příliš neúčastní. Lze identifikovat celou řadu překážek (např. finanční, logistické, sociální) a čím více těchto překážek dítě musí překonávat, tím je méně pravděpodobné, že se bude zájmového a neformálního vzdělávání účastnit. Zájem dětí o organizované volnočasové aktivity také obecně upadá v období dospívání.

Děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí docházejí a zapojují se do aktivit NZDM. Na sídlišti Nové Kročehlavy ale takovéto zařízení chybí.

Co se týče možností individuálního a neorganizovaného trávení volného času, jsou obyvatelé sídliště poměrně spokojeni s možnostmi a nabídkou hřišť pro mladší děti, ale pro starší děti a mládež sídliště moc příležitostí neposkytuje. Problematičtější je někdy také vnímáno vzájemné

soužití na hřištích a v okolí domů, zejména v souvislosti ve vztahu Romové vs. majoritní společnost.

Seznam zkratek

Agentura, ASZ – Odbor (Agentura) pro sociální začleňování, Úřad vlády ČR

APK – Asistent prevence kriminality (zaměstnanec městské policie)

APZ – Aktivní politika zaměstnanosti Úřadu práce

ČSÚ – Český statistický úřad

DnB – Doplatek na bydlení (dávka pomoci v hmotné nouzi)

ESIF – Evropské strukturální a investiční fondy

HN – Dávky hmotné nouze

KoP ÚP – Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR

KPSVL – Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám

MP – Městská policie

NNO – Nestátní nezisková organizace

NZDM – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

OP Z – Operační program zaměstnanost

ORP – Obce s rozšířenou působností

OSPOD – Orgán sociálně právní ochrany dětí

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

SPSZ – Strategický plán sociálního začleňování

SÚPM – Společensky účelné pracovní místo (nástroj APZ)

SVČ – Středisko volného času

SVJ – Společenství vlastníků bytových jednotek

SVL – Sociálně vyloučená lokalita

SVP – Speciální vzdělávací potřeby

VPP – Veřejně prospěšné práce (nástroj APZ)

Cíle výzkumného screeningu

Následující zpráva předkládá výsledky screeningu realizovaného Agenturou pro sociální začleňování (dále také „Agentura“ nebo „ASZ“), která je jedním z odborů Úřadu vlády ČR. Vstupní screening má posloužit jako základní informační materiál pro efektivní spolupráci ASZ s městem Kladnem v rámci vzdálené dílčí podpory. Analýza je zároveň výchozím materiálem pro další práci ASZ a pro evaluaci výsledků její činnosti.

Spolupráce Agentury a města Kladna byla uzavřena na období 12 měsíců – od srpna 2018 do srpna 2019. Zájem města se soustředil především na podporu při identifikování rizikových faktorů v oblasti občanského soužití a vzdělávání na území jedné z kladenských městských částí. Problematika vzdělávání bude řešena samostatně v blízké budoucnosti (zima 2018 / jaro 2019). Konkrétně se jednalo o oblast sídliště Nové Kročehlavy, které byly v dotazníku k Žádosti o poskytnutí vzdálené dílčí podpory (dále jen „Dotazník“), popsány jako území vykazující vyšší míru kriminality, vyšší podíl příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi a osob s nižším stupněm vzdělání bez perspektivy pracovního zařazení.

Mezi cíli výzkumného screeningu bylo zejména na sledovaném území identifikovat míru sociálního vyloučení, zmapovat občanské soužití a pocit bezpečí a popsat a zhodnotit možnosti volnočasových aktivit dětí a mládeže. Vzhledem k tomu, že k dosažení vyjmenovaných cílů je třeba znát širší kontext, řada oblastí byla mapována za celé území města Kladna.

Metodologie screeningu

Vstupní screening využil ve své metodologii kombinaci **kvalitativních** a **kvantitativních metod**, kdy jsou analyzována sebraná kvantitativní (pověšinou číselné údaje) a kvalitativní data (např. rozhovory) společně. Použita byla i metoda tzv. **desk research**, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v analýze dat získaných od institucionálních aktérů obce.

S institucionálními aktéry bylo v rámci výzkumu realizováno 27 hloubkových polostrukturovaných rozhovorů, s obyvateli Nových Kročehlav pak 15 polostrukturovaných, a 40 neformálních rozhovorů. Realizována byla i jedna fokusní skupina s dětmi navštěvujícími NZDM.

Tabulka č. 1: Seznam realizovaných rozhovorů screeningu

Respondenti	Počet rozhovorů
Magistrát – Odbor sociální	1 polostrukturovaný skupinový rozhovor s pracovníci (vedoucí, OSPOD, sociální práce)
Magistrát – Oddělení právních subjektů, kultury, tiskových a administrativních agend	1 polostrukturovaný rozhovor
Magistrát – Koordinátor pro národnostní menšiny a problematiku ubytoven	1 polostrukturovaný rozhovor
Městská policie	2 polostrukturované rozhovory se zástupci vedení 1 polostrukturovaný skupinový rozhovor s APK 1 polostrukturovaný rozhovor s hlídkou
PČR	2 polostrukturované rozhovory se zástupci vedení
ÚP KoP Kladno	1 polostrukturovaný rozhovor se zástupcem vedení 1 polostrukturovaný rozhovor se zaměstnancem oddělení zprostředkování 1 polostrukturovaný rozhovor se zaměstnancem oddělení hmotné nouze
Zástupci SVJ v Holandské ulici	1 polostrukturovaný rozhovor 2 neformální rozhovory
Správa bytového fondu	1 polostrukturovaný rozhovor
Příspěvková organizace poskytující sociální služby	3 polostrukturované rozhovory
Zástupci neziskových organizací	2 polostrukturované skupinové rozhovory 5 polostrukturovaných rozhovorů
Zástupci organizací poskytující volnočasové aktivity	3 polostrukturované rozhovory
Obyvatelé Nových Kročehlav / Kladna	15 polostrukturovaných rozhovorů 40 neformálních kratších rozhovorů 1 skupinový rozhovor s dětmi navštěvujícími NZDM

Rozhovory byly vedeny jak s institucionálními aktéry, tak s obyvateli sídliště Nové Kročehlavky a dalších částí Kladna. Informace a údaje byly od jednotlivých aktérů získány v období od poloviny července do poloviny září 2018. K získání lepšího přehledu o situaci v domě s větším podílem osob ohrožených sociálním vyloučením v Holandské ulici bylo provedeno dotazníkové šetření mezi obyvateli domu. Celkem bylo tímto způsobem osloveno 80 osob. Dotazníkové šetření bylo rovněž realizováno také v rámci zpracovávání tématu pocit bezpečí mezi obyvateli kročehlavského sídliště. V průběhu dvoudenního šetření byly získány odpovědi od 217 respondentů. Výzkumníci strávili přímo ve sledovaném území celkem 8 pracovních dní, kromě realizace zmíněného dotazníkového šetření, byla použita metoda nezúčastněného pozorování a mapování terénu. Pozorování i mapování terénu probíhalo v různých denních dobách ve výše uvedeném období.

Veškeré informace a údaje použité v této analýze byly získány se souhlasem respondentů, kteří byli informováni o účelu sběru dat a způsobu jejich dalšího využití. Statistická data jsou uváděna v agregované podobě tak, aby byla zachována ochrana osobních údajů dotčených osob. Některé údaje a zdroje byly za účelem ochrany respondentů anonymizovány.

Limity screeningu

Na tomto místě je třeba zmínit, že se nepodařilo získat veškerá požadovaná data. Jednalo se například o data z evidence obyvatel. Z tohoto důvodu nebylo možné zpracovat část vstupního screeningu podle obvyklých postupů. Absence údajů byla alespoň částečně kompenzována dotazováním na tuto tematiku v rozhovorech s institucionálními aktéry.

Standardy výzkumné práce Agentury pro sociální začleňování

Výzkumníci Agentury pro sociální začleňování (dále jen ASZ) ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování zásady validity a reliability dat. Validity (platnosti) dat je v ASZ dosahováno longitudinálním šetřením na místě, pečlivým výběrem (rekrutací) respondentů, užitím vhodných nástrojů výzkumu i za pomoci přímých citací.

Pro zajištění validity dat výzkumníci v ASZ při své práci využívají tzv. metodu triangulace zdrojů, kdy závěry z terénního šetření vycházejí z kombinace minimálně 3 zdrojů zjištění informací. Práce výzkumníků ASZ je dále založena i na triangulaci výzkumných metod. Mezi standardní použité metody v ASZ tak patří zúčastněné/nezúčastněné pozorování, polostrukturované rozhovory, sekundární analýza získaných dat včetně statistických dat (deskresearch), případně skupinové rozhovory. Výzkumníci využívají i tzv. triangulaci zjištění v časové ose, tj. ověřují získaná data v rozličných etapách výzkumu.

Reliability (spolehlivosti) dat dosahují výzkumníci v ASZ standardizovaným postupem analýzy dat od jasně stanovených oblastí dotazování (scénáře rozhovorů), vyhotovením přepisů rozhovorů až po kódování sebraných dat (tzv. clustering). Při kódování výzkumníci ASZ redukují velké množství získaných dat do menších počtů analytických jednotek (clusterů) na základě souvislostí (podobnosti či odlišnosti).

Se sběrem a s analýzou dat končí výzkumníci v ASZ v momentě tzv. nasycení (saturace) dat. Nasycením se chápe jev, kdy již nepřicházejí nové informace či poznatky z terénu, naopak se objevují stále stejné vzorce a kategorie.

Při své práci se výzkumníci ASZ řídí i Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu. Ve zprávách o výsledcích výzkumníci v ASZ jasně rozlišují mezi poznatky zjištěnými od respondentů, svou interpretací těchto poznatků a jakýmkoliv doporučeními na nich založenými. Použití tohoto kodexu mj. znamená, že v šetření není narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí je i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování je jedním z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR a spadá do gesce zmocněnkyně pro lidská práva. Agentura funguje od roku 2008 a je vládním nástrojem na podporu obcím, které řeší problematiku sociálního vyloučení.

Agentura pro sociální začleňování

- pomáhá obcím a městům při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na tyto postupy.
- propojuje přitom místní subjekty (města a obce a jejich úřady, ale také neziskové organizace, školy a školská zařízení, Úřad práce, zaměstnavatele, policii a veřejnost), aby při sociálním začleňování spolupracovaly.
- spolupracuje s ministerstvy, přenáší informace z komunální úrovně směrem ke státní správě, podílí se na formování státní politiky sociálního začleňování a její koordinaci. Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) je nástrojem pomoci obcím a svazkům obcí při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za místní podpory Agentury pro sociální začleňování. V rámci tohoto přístupu mohou obce koordinovaně čerpat prostředky ze tří operačních programů. Podmínkou čerpání je vypracování strategického plánu sociálního začleňování, který obcím a městům Agentura pomáhá zpracovat.

Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme **proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace**. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele sami o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti, i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

Charakteristika města Kladna

Město Kladno se nachází v severozápadní části Středočeského kraje. Počtem obyvatel se Kladno řadí na první místo v kraji. Od Prahy je vzdáleno 25 kilometrů. Kladno je od roku 2000 statutárním městem a obcí s rozšířenou působností, jejíž správní obvod zahrnuje 48 obcí. Město Kladno se skládá ze šesti částí: Kladno-město, Dubí, Kročehlavy, Rozdělov, Švermov, Vrapice.

Charakter města ovlivňovala těžba nerostných surovin a rozvoj těžkého průmyslu již od konce 19. století. Město Kladno představovalo významné průmyslové centrum v rámci Rakouska-Uherska i Československa. Zásadní obrat v ekonomickém vývoji města přinesl konec devadesátých let a přelom 20. a 21. století. Těžký průmysl i těžba uhlí zaznamenaly velký propad – zatímco na počátku devadesátých let vykazovalo město jednu z nejvyšších zaměstnaností v průmyslu v kraji, na konci tohoto desetiletí už byla zaměstnanost v průmyslu pouze podprůměrná. Došlo k výraznému snížení pracovních příležitostí a nárůstu nezaměstnanosti. Kladenský region se dlouhodobě řadí mezi území s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti. Dřívější těžký průmysl je zde postupně nahrazován průmyslem lehkým, který se soustředí v průmyslových zónách, velké množství pracovních příležitostí nabízí též Praha.

Pro těžbu i průmyslovou výrobu bylo nutné zajistit přísun pracovních sil, což se projevilo v nárůstu počtu obyvatel a ve zvýšení bytové výstavby pro příchozí horníky a dělníky z dolů a hutí. Počet obyvatel Kladna strmě narůstal od druhé poloviny 19. století do počátku první světové války. Po stagnaci, způsobené hospodářskou krizí ve třicátých letech 20. století a oběma světovými válkami, nárůst počtu obyvatelstva opět pokračoval. Populace Kladna rychle rostla až na 74 tisíc v polovině osmdesátých let 20. století a Kladno se zařadilo mezi největší města v České republice. Z tohoto důvodu započala v padesátých letech v Kladně intenzivní výstavba domů s větší kapacitou bytů, postupně v etapách byla vystavěna všechna kladenská sídliště. I přes zmíněné masivní snížení průmyslové výroby nedošlo v prvních dekádách 21. století v kladenských sídlištích k migračnímu úbytku. Zájem o bydlení v Kladně nepoklesl – obyvatelé zde setrvávají, byť řada z nich některé ze svých pracovních, studijních nebo volnočasových aktivit vykonává také v Praze. Díky nižším nákladům na bydlení se do Kladna stěhují rovněž noví lidé, přičemž značná část z nich tráví většinu dne v Praze. Meziokresní migrace mezi Prahou a okresem Kladno v období 2011–2015 se týkala 5 287 osob. Šlo o třetí nejvýznamnější migrační proud mezi Prahou a okresem ve Středočeském kraji (v okresech Praha-východ a Praha-západ je migrace z Prahy ještě intenzivnější).

K 31. 12. 2017 mělo Kladno 68 804 obyvatel. Počet obyvatel vykazuje v posledních pěti letech konstantní stav – pohybuje se okolo 68 500 osob. Přírůstek obyvatelstva je od roku 2016 kladný, převažuje přírůstek stěhováním nad přírůstkem přirozeným.

Tabulka č. 2: Počet obyvatel Kladna v letech 2013 - 2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	68 519	68 552	68 466	68 660	68 804
Přírůstek (celkem)	-32	33	-86	194	144
přirozený	-10	-59	-31	33	-34
stěhováním	-22	92	-55	161	178

Zdroj dat: ČSÚ

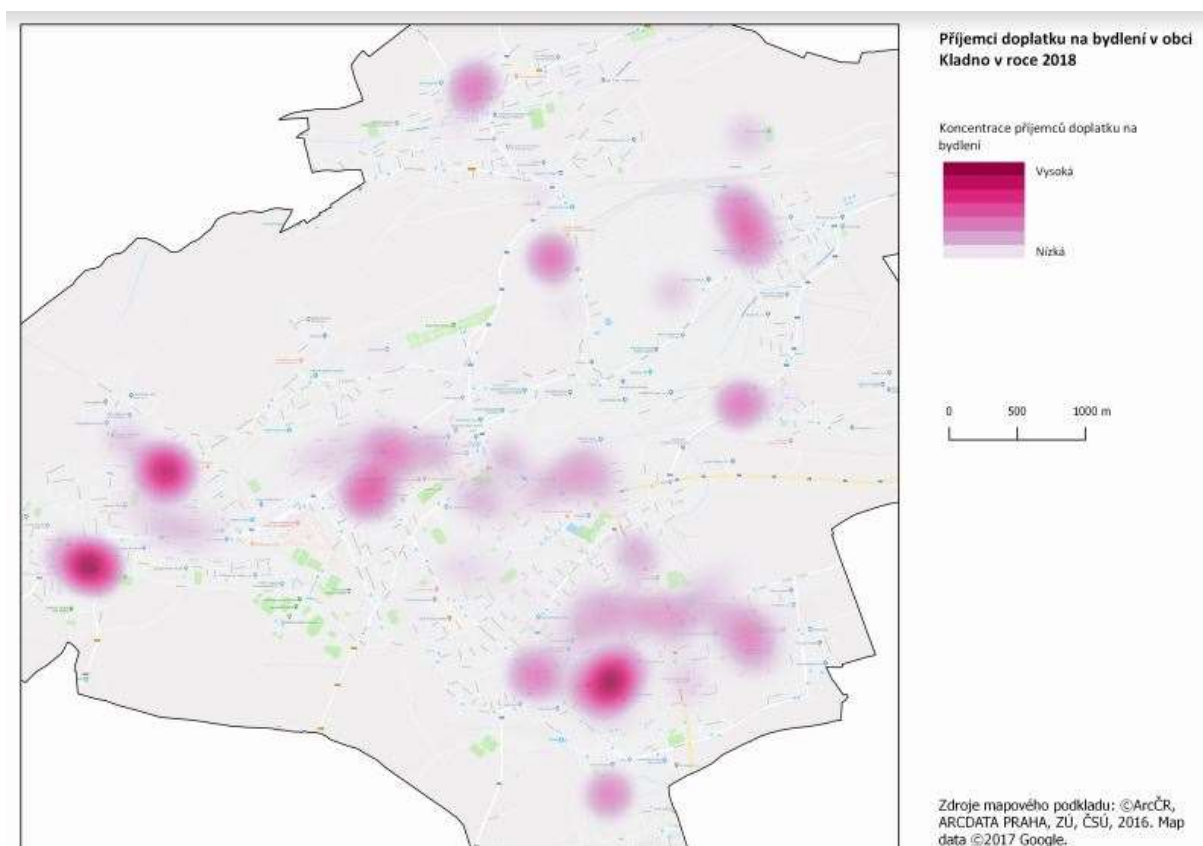
Město Kladno se svým charakterem v mnohém podobá průmyslovým městům v severozápadních Čechách. Minulost center těžby a těžkého průmyslu je stále patrná v demografii těchto měst. Projevuje se to například výraznějším výskytem negativních jevů – jsou zde horší úmrtnostní poměry, vyšší je rozvodovost i potratovost, z hlediska plodnosti se větší podíl dětí rodí mimo manželství. Dále se v těchto městech vyskytuje vyšší podíl obyvatel se základním nebo neukončeným vzděláním či s malým počtem let strávených školní docházkou. Tato skutečnost je opět odrazem toho, že velká část obyvatel města pracovala v těžkém průmyslu na pozicích s nízkou kvalifikací. Většině z nich bylo zajištěno bydlení v dělnických koloniích nebo později ve velkokapacitních bytových domech tvořících větší celky.

Průmyslová města se řadí mezi sídla s vysokým podílem romského obyvatelstva. Na Kladensko začali ve druhé polovině čtyřicátých let 20. století přicházet Romové ze Slovenska na základě nabídky práce od náborářů objíždějících slovenské osady. Do Kladna přesídlili například Romové z oblasti Michalovců. Tyto migrační vlny byly celkem tři – první koncem čtyřicátých let, druhá a nejmasovější v padesátých letech a poslední už zcela řízená proběhla v šedesátých letech. Podle sčítání lidu v letech 1970 a 1980, v rámci nichž se uskutečnilo statistické šetření romské populace, počet Romů v okrese Kladno činil 1 593 osob v roce 1970 a 2 337 osob v roce 1980. Je však třeba upozornit na fakt, že šetření bylo provedeno bez vědomí sčítaných osob – nejednalo se tedy o deklarování národnosti, ale o označení určitých osob za Romy. Počet Romů na území Kladna je nyní odhadován na přibližně 5 000 – 7 000 osob (např. podle pracovníků Člověka v tísni). Podle Analýzy sociálně vyloučených lokalit (2015) v Kladně žilo 700 až 1 300 Romů, které bylo možné označit jako sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené.

Deskripce sociálního vyloučení v Kladně

Stanovení jasných kritérií pro kvantifikaci sociálně vyloučených osob je obtížné. Přibližnou velikost cílové skupiny lze odhadnout na základě několika relevantních ukazatelů, jež odkazují k ohrožení různými rizikovými faktory. Jedním z indikátorů může být počet příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi v území. V případě města Kladna byla analyzována data vztahující se k vyplácení doplatku na bydlení (dále také „DnB“) poskytnutá kontaktním pracovištěm Úřadu práce v Kladně. Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí nebo ho lze přiznat i osobě, která nárok na příspěvek na živobytí nemá, ale její příjem (nebo příjem domácnosti) činí méně než 1,3 násobek částky na živobytí. V Kladně bylo k 30. září 2018 vyplaceno 519 doplatků na bydlení. Jejich územní distribuci zachycuje následující schéma.

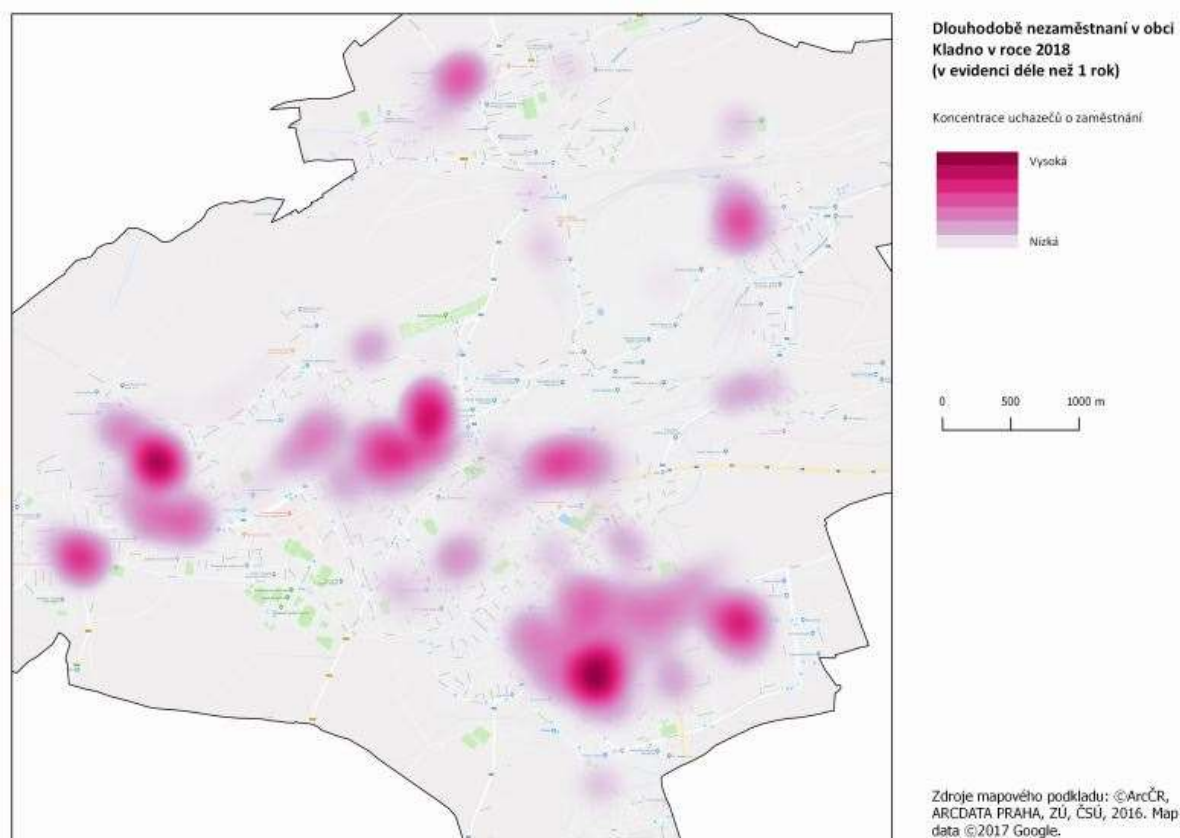
Schéma č. 1: Distribuce doplatku na bydlení na území Kladna

Vyšší počet příjemců DnB byl identifikován ve dvou částech města, v Kročehlavech (44 %) a v Kladně-městě (31 %). V dalších částech města Kladna byl počet příjemců DnB podstatně nižší – Dubí (13 %), Rozdělov (7 %) a Švermov (4 %). V rámci Kročehlav směřovaly doplatky na bydlení hlavně na sídliště Nové Kročehlavy, kam bylo vyplaceno více než 60 % z DnB z celých Kročehlav. V absolutních číslech se jednalo o 140 příjemců DnB. Dominantní adresný bod v Nových Kročehlavech představují dva bytové domy v Holandské ulici, kam bylo vyplaceno 16,43 % z DnB z celého sídliště, v absolutních číslech šlo o 23 příjemců, resp. domácností. V území města Kladna je však možné najít i další objekty s obdobným počtem příjemců DnB. V části Rozdělov je to ubytovna a bytový dům v Doberské ulici (25 příjemců DnB) a v části Kladno-město jsou to tři bytové domy v Kyjevské ulici (17 příjemců DnB). Objekty ve zmíněných ulicích vykazovaly zvýšenou koncentraci příjemců doplatku na bydlení, na schématu výše jsou to body s nejsytější barvou.

Dalším indikátorem sociálního vyloučení je počet uchazečů o zaměstnání, kteří jsou dlouhodobě v evidenci úřadu práce. Dlouhodobě nezaměstnané (12 měsíců a více) lze rovněž označit za osoby ohrožené sociálním vyloučením. V červenci 2018 bylo ve městě Kladně 943 uchazečů o zaměstnání evidovaných déle než 1 rok. Z nich bylo déle než 2 roky v evidenci 745 uchazečů, 470 uchazečů bylo evidovaných déle než 5 let a 145 uchazečů bylo v evidenci déle než 10 let. Prostorové rozložení uchazečů evidovaných déle než 1 rok představuje schéma níže.

Schéma č. 2: Prostorové rozložení míst pobytu uchazečů o zaměstnání evidovaných déle než 1 rok

Místa pobytu uchazečů o zaměstnání evidovaných déle než 1 rok se do značné míry překrývají s místy, na něž byly vypláceny DnB. Opět se jednalo zejména o části Kročehlavy, Kladno-město a Rozdělov. Shodovaly se i ulice a konkrétní objekty. Největší počet těchto uchazečů měl místo pobytu ve dvou domech v Holandské ulici. V absolutních číslech šlo o 24 uchazečů. Následovaly objekty v Doberské ulici (16 uchazečů) a v Kyjevské ulici (15 uchazečů). Vyšší počet dlouhodobě evidovaných uchazečů vykazovaly rovněž ubytovny v ulicích Lidická, 28. října, Na Vysokém a azylový dům v ulici Ke Křížku. Vyjádřeno procenty to znamená, že dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání s místem pobytu v Holandské činí 2,5 %, v Doberské ulici 1,7 % a v ulici Kyjevské 1,6 % z celkového počtu těchto uchazečů v Kladně.

Z analýzy distribuce doplatků na bydlení a rozložení míst pobytu uchazečů o zaměstnání dlouhodobě evidovaných úřadem práce vyplývá, že do ubytoven byla vyplácena zhruba čtvrtina z celkového počtu DnB a žilo tam okolo 9 % z dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů. Prostřednictvím dat poskytnutých kontaktním pracovištěm Úřadu práce v Kladně lze identifikovat tyto osoby v ubytovnách v následujících ulicích – Doberská, Lidická, Průmyslová, Jutská, Pavlisova, Freyova, Obránců míru, Americká, Dubská, K Racandě.

Sociálním vyloučením silně ohroženou skupinou jsou zcela jistě lidé bez domova / bez přístřeší. Jejich počet se dle odhadů kladenské městské policie pohybuje okolo 40–50.

Mezi osoby ohrožené sociálním vyloučením patří také lidé v exekuci, zejména pak lidé s více exekucemi (viz Schéma č. 8).

Zvýšenému riziku propadu mezi osoby ohrožené sociálním vyloučením jsou vystaveny také samoživitelky a samoživitelé, senioři, hendikepovaní, samostatně žijící osoby, osoby opouštějící vazbu či nápravná zařízení nebo uživatelé návykových látek.

Podle Interaktivní mapy sociálně vyloučených lokalit, známé jako Gabalova mapa (dále také „mapa“), bylo v Kladně v roce 2015 identifikováno 12 lokalit vykazujících znaky sociálního vyloučení. Ve čtyřech případech lokalitu tvořily skupiny rodinných domů a ubytovny v jejich blízkosti. Jednalo se o domy soukromých vlastníků situované ve staré zástavbě a soukromé ubytovny. Dále bylo za lokality ohrožené sociálním vyloučením označeno osm komerčních ubytoven. Počet obyvatel 12 lokalit činil dle mapy 750 – 1 250 osob.

V Žádosti o poskytnutí vzdálené dílčí podpory bylo uvedeno, že na území města se nenachází sociálně vyloučené lokality, které by vykazovaly převažující znaky sociálního vyloučení, ať už ve smyslu prostorového vyloučení, ztíženým přístupem k legálním formám lépe finančně ohodnocené výdělečné činnosti, či sníženou sociokulturní kompetencí. Představitelé města hovoří o „oblastech se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů“. Kladno přijalo opatření obecné povahy, jehož prostřednictvím bylo celé město označeno za oblast se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů, kde nebudou vypláceny na nově vznikající nájemní a ubytovací smlouvy doplatky na bydlení. Cílem opatření bylo ovlivnit vyplácení DnB, který je dle představitelů Kladna nejneužívanější sociální dávkou, jež podporuje obchod s chudobou a podporuje styl života tzv. nepřízpůsobivých obyvatel.

Deskripce sociálního vyloučení v Nových Kročehlavech

Vymezení zkoumaného území

V souladu s cílem vstupní analýzy byl výzkumný zájem zaměřen na oblast Nových Kročehlav, proto je důležité vymezit území, na něž se výzkum soustředil (srov. Temelová a kol. 2007). Název Nové Kročehlav je v textu používán pro sídliště ležící na jihozápadě města Kladna, které je součástí městské části Kročehlav. Sídliště se skládá ze sedmi základních sídelních jednotek – Sídlíště 9. května I, Sídlíště 9. května II, U Pražské ulice, U Bažantnice, Šrotiště, Zabitý, V pastušinách. Území je vymezeno ulicemi Americkou, Arménskou, Pražskou a Vodárenskou.

Charakteristika sídliště Nové Kročehlavy

Na sídlišti Nové Kročehlavy je soustředěno přibližně 11 tisíc bytů (40 % všech bytů v Kladně), z toho téměř 10 tisíc bytů je panelové konstrukce, což představuje 65 % všech bytů v panelových domech v Kladně. Zbývajících tisíc bytů bylo na sídlišti postaveno ještě bez využití panelové technologie. Sídlíště Nové Kročehlavy tak s necelými 30 tisíci obyvateli a 10 tisíci panelovými byty představuje největší koncentraci panelových domů nejen v Kladně, tak i v rámci celého Středočeského kraje. Z hlediska charakteru zástavby není sídlíště homogenním územím, domy v centrální části jsou cihlové postavené v padesátých letech 20. století, na ně navazuje mladší zástavba panelových domů z let šedesátých až osmdesátých. Sídlíště Nové Kročehlavy je tvořeno výhradně bytovými domy s velkou kapacitou bytů. Nejčastější vlastnickou formou domů a bytů je společenství vlastníků jednotek. Následuje družstevní vlastnictví, domy v majetku města zahrnují menší část bytového fondu.

Struktura obyvatel sídliště Nové Kročehlavy

Ve složení obyvatel sídliště mají významný podíl senioři, kteří tvoří stabilnější složku obyvatelstva – nemají tendence ze sídliště odcházet. Zastoupení seniorů bude dále růst s ohledem na narůstající střední délku života a snižování úmrtnosti v nejstarších věkových kategoriích. Důsledkem generační výměny a migrace za dostupnějším bydlením došlo v posledních letech k nárůstu počtu mladých lidí a mladých rodin s dětmi, z nichž mnozí preferují spíše starší cihlovou zástavbu sídliště. Starší části sídliště tak vykazují vyrovnanější složení obyvatel vzhledem k věkovým skupinám. V mladších částech sídliště je situace jiná, dochází zde k výraznější věkové disproporcii – roste počet seniorů, mladých lidí do 35 let a rodin s malými dětmi, snižuje se složka produktivního obyvatelstva středního věku. Co se týče vzdělanostní struktury, patří obyvatelstvo sídliště v rámci Kladna k podprůměrným. V souvislosti s migrací se však situace v jednotlivých částech sídliště liší – lépe jsou na tom oblasti vyhledávané lidmi z Prahy nebo lidmi, kteří si zvolili bydlení v Nových Kročehlavech kvůli blízkosti hlavního města, kde pracují. Lokality, kde je vyšší nabídka menších bytů k pronájmu, jsou zase vyhledávány lidmi s nižším sociálním statutem.

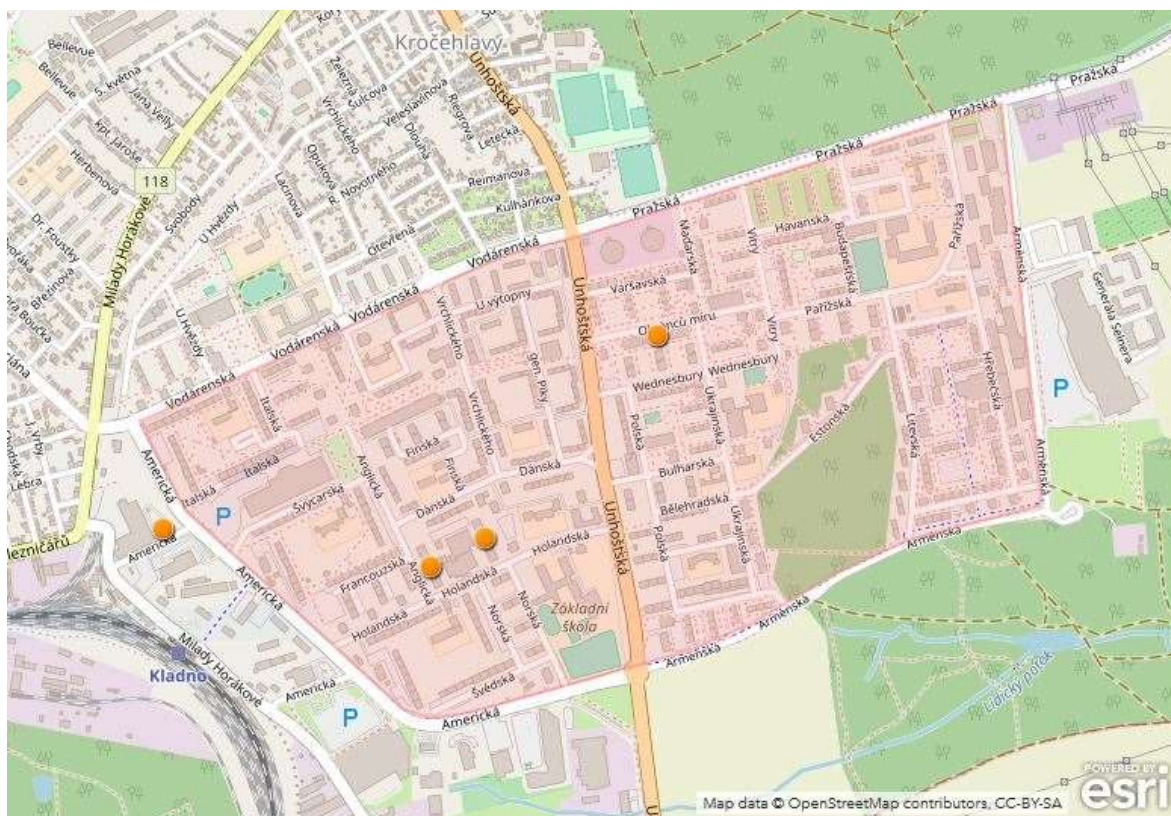
Sociální vyloučení na sídlišti Nové Kročehlavy

Sídliště Nové Kročehlavy netvoří z hlediska ekonomické a sociální situace obyvatel homogenní celek. V rámci sídliště lze najít oblasti, jež vykazují vyšší podíl obyvatel ohrožených sociálním vyloučením. V kapitole Deskripce sociálního vyloučení v Kladně bylo definováno, kdo je v tomto textu považován za osobu ohroženou sociálním vyloučením. Dále byly ve zmíněné kapitole identifikovány lokality s vyšším podílem osob ohrožených sociálním vyloučením v rámci města Kladna. Z obrazových příloh je patrné, že tyto lokality jsou hojně zastoupené i na území sídliště Nové Kročehlavy. Tato část textu se proto zaměří právě na ně. Identifikace těchto lokalit vychází z analýzy distribuce doplatků na bydlení a rozložení míst pobytu uchazečů o zaměstnání dlouhodobě evidovaných úřadem práce.

Největší počet osob ohrožených sociálním vyloučením měl místo pobytu v lokalitě zvané Bajkal v Holandské ulici. V absolutních číslech to bylo 24 uchazečů o zaměstnání dlouhodobě v evidenci úřadu práce a 23 příjemců DnB. V domě č. p. 2437 byl podíl osob ohrožených sociálním vyloučením výrazně vyšší než v domě č. p. 2438, jednalo se o 19 uchazečů o zaměstnání dlouhodobě v evidenci úřadu práce a 14 příjemců DnB. Dalšími lokalitami s vyšším podílem osob ohrožených sociálním vyloučením byly identifikovány ubytovny v ulicích Americké ulici a Obránců míru. Ubytovna v Americké ulici č. p. 2586 byla

místem pobytu 3 osob dlouhodobě v evidenci úřadu práce a počet příjemců DnB činil 11 osob. V ubytovně v ulici Obránců míru č. p. 2718 pobývalo 6 dlouhodobě evidovaných uchazečů a 9 příjemců DnB. Je však třeba brát v úvahu fakt, že jedna osoba může být zároveň uchazečem o zaměstnání a příjemcem DnB, a také to, že velká část těchto osob žije ve společné domácnosti s dalšími lidmi, počet osob ohrožených sociálním vyloučením byl tedy několikanásobně vyšší – odhadem šlo ve výše uvedených objektech o 200–250 osob.

Schéma č. 5: Objekty s vyšším podílem osob ohrožených sociálním vyloučením na sídlišti Nové Kročehlavy

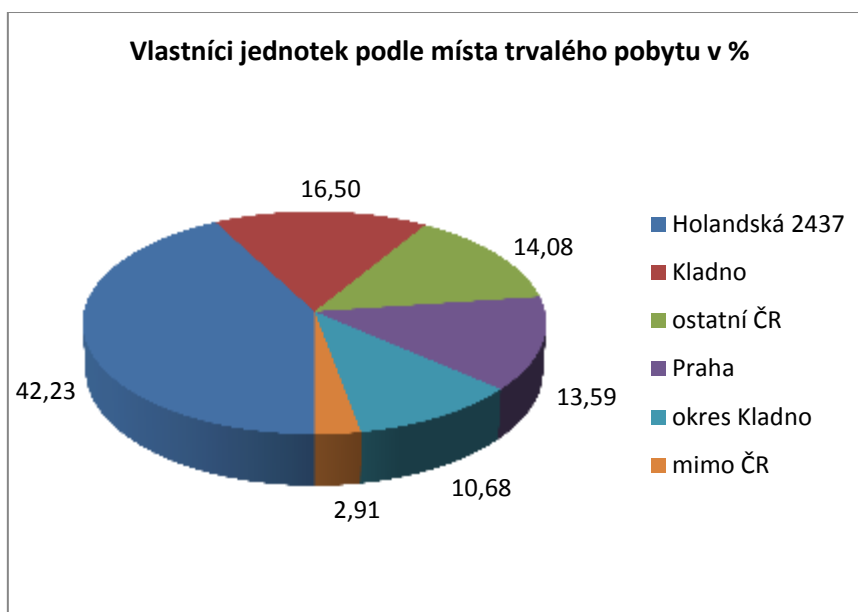
Deskripce situace v domě s vyšším podílem osob ohrožených sociálním vyloučením – Holandská č. p. 2437

Bytový dům v Holandské ulici č. p. 2437 byl identifikován jako objekt s nejvyšším podílem domácností ohrožených sociálním vyloučením v rámci sídliště Nové Kročehlavy. Ačkoliv je míra koncentrace indikátorů sociálního vyloučení (dlouhodobá nezaměstnanost, počet příjemců dávek HN) na této adrese i několikanásobně vyšší než v jiných částech sídliště, není možné hovořit o homogenním sociálním vyloučení – netýká se totiž všech zdejších obyvatel, ale váže se na konkrétní domácnosti. V převážné většině jde o domácnosti bydlící v nájemních bytech. Jako ve většině domů, kde spolu pohromadě žijí osoby ohrožené sociálním vyloučením (mezi nimiž převažují Romové) a příslušníci běžné majoritní populace, jsou i zde problémy v soužití a zhoršené sousedské vztahy.

Sedmipodlažní dům je ve správě Společenství vlastníků Holandská 2437 (dále také „SVJ“), které vzniklo v roce 2000. Původně byl objekt zaměstnaneckou ubytovnou, což prozrazují některé znaky – všech více než 200 bytových jednotek má stejné dispozice a plochu 40 m², do budovy lze vstoupit pouze jedním vchodem. Dům je v dobrém technickém stavu, prošel rekonstrukcí obvodového pláště včetně zateplení. Problémem je přítomnost švábovitého

hmyzu a štěnic, což se řeší dezinfekcí prováděnou čtyřikrát za rok. Přístup do objektu a dalších společných částí je pouze na čip, společné prostory jsou střeženy kamerovým systémem a každodenně v době od 14 do 6 hodin jsou v domě přítomni pracovníci bezpečnostní agentury. Z analýzy údajů o vlastnících jednotek dostupných v katastru nemovitostí nevyplývá, že by mezi nimi byl někdo s výrazně větším vlastnickým podílem. Graf níže ukazuje přehled vlastníků jednotek podle místa trvalého pobytu. Více než 40 % vlastníků má místo trvalého pobytu přímo ve sledovaném domě, 16 % na jiném místě Kladna a 10 % v okrese Kladno, což neodpovídá rozšířenému názoru obyvatel domu, že velkou skupinu vlastníků představují Pražané a cizinci. Ovšem je třeba brát v potaz, že místo trvalého pobytu uvedené v katastru nemusí odpovídat místu, kde vlastník skutečně žije.

Graf č. 1: Vlastníci jednotek v domě č.p. 2437 v Holandské ulici podle místa trvalého pobytu

Zdroj dat: Katastr nemovitostí

Mezi bydlícími vlastníky jsou lidé, kteří v domě žijí okolo 20 let. Ti v rozhovorech popisovali změnu situace v domě za poslední roky. Zvrat nastal zhruba před pěti lety, kdy část starousedlých vlastníků prodala své byty. Důvody pro prodej bytů bývalými vlastníky však oslovení respondenti nedokázali identifikovat. Dle respondentů z řad bydlících vlastníků a členů výboru SVJ jsou novými majiteli údajně lidé z Prahy nebo cizinci z bývalého Sovětského svazu, kteří v domě nebydlí a byty pronajímají. Protože se nepodařilo získat žádná relevantní data o struktuře vlastníků a nájemníků, bylo mezi obyvateli domu provedeno šetření, jež mělo pomoci získat alespoň základní vhled do struktury obyvatel domu. Bylo osloveno celkem 80 zástupců domácností, což představuje téměř 40 % všech domácností v domě. Mezi dotázanými převažovali nájemníci nad vlastníky v poměru 2:1. Průměrná doba, po kterou nájemníci bydleli v domě, činila 32 měsíců. Tento výsledek odpovídá výskytu vyšší fluktuace nájemníků, jenž byl hojně zmiňován jako jeden z problémů domu. Naopak se nepotvrdil rozšířený názor o migraci z Ústeckého kraje. Více než 70 % dotázaných uvedla, že se přistěhovala z jiné části Kladna nebo z Kladenska, 8 % pak z Prahy, dalších 8 % z města ve středních Čechách a 6 % ze Slovenska.

Vzhledem k tomu, že se do pronajímaných bytů začali stěhovat sociálně slabší nájemníci, dochází v poslední době k zvýšenému prodeji bytů a vlastníci se často mění. Respondenti se však nedomnívají, že by se významná část vlastníků zaměřovala na pronájem bytů

příjemcům DnB. Spíše jde podle nich o to, že dům nemá dobrou pověst a je problém najít nájemníky, kteří by odpovídali představám vlastníků. Do domu se tak stěhují lidé, kteří jsou ochotni špatnou pověst domu akceptovat. V rozhovorech s obyvateli domu, kteří jsou v nájmu a nepatří mezi příjemce dávek pomoci v hmotné nouzi, často zaznělo, že bydlení v domě považují za dočasné a hledají nájemní byt jinde. Do domu se přistěhovali kvůli nižší ceně nájemného. Nižší nájemné je tzv. pull faktorem¹ i pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, z nichž mnozí rovněž zdůrazňovali skutečnost, že vzhledem ke své etnicitě mají problém bydlení v nájemním bytě získat. V domě dochází k velké fluktuaci nájemníků, a to nejen těch sociálně slabých. Nájemníci tak nemají vztah k místu bydliště, což přispívá ke zhoršené atmosféře v mezilidských vztazích v domě.

Někteří respondenti z řad starousedlíků si uvědomují, že hlavní problém spočívá ve fluktuaci obyvatel, kteří navíc často své bydliště považují pouze za dočasné, přítomnost většího počtu Romů však považují rovněž za problematickou. Z jejich výpovědí vyplývá, že je trápí nepořádek, hluchnost a vandalismus v domě i na prostranstvích okolo domu. Stížnosti obecně směřovaly na odlišný životní styl některých sousedů. Oslovení bydlící vlastníci, kteří působili nebo působí ve výboru SVJ, zdůrazňovali značné obtíže v komunikaci s nájemníky i majiteli pronajímaných bytů. Zazněly i názory, že problémy v soužití plynou už jen z toho, že jde o dům s velkým počtem bytových jednotek a na poměrně malém prostoru je koncentrováno značné množství lidí. Což může ještě umocňovat uspořádání domu – jeden společný vchod a dlouhé společné chodby. Zhoršené atmosféře v domě neprospívá ani sousedství objektu Bajkal, v jehož prostorách se nachází několik hospod a herna.

Z rozhovorů s terénními pracovníky organizace Člověk v tísní vyplývá, že v době realizace výzkumu nebyl žádný z obyvatel domu jejich klientem. Poslední klientka se z domu odstěhovala počátkem roku 2018. Organizace v rámci celého sídliště spolupracuje zejména s obyvateli ubytoven – s dospělými i dětmi (srov. kapitola Volný čas dětí a mládeže). Ze strany některých obyvatel domu a především od členů výboru SVJ zaznělo negativní hodnocení činnosti pracovníků Člověka v tísní v jejich lokalitě. Napadáno bylo například právní poradenství v případě nájemních smluv, jež tito respondenti vnímají jako pomoc nepřizpůsobivým na úkor ostatních vlastníků a nájemníků.

Bezpečnost

Celková míra a struktura kriminality územního odboru Kladno v kontextu Středočeského kraje je do jisté míry specifická. Data poskytnutá Policií ČR o celkové míře kriminality za roky 2015–2017 ukazují, že celková kriminalita za sledované období byla největší ve srovnání s ostatními středočeskými okresy. Největší počet trestných činů podle dat dostupných na Mapě kriminality² byl zaznamenán i v prvních pěti měsících letošního roku. Zatímco v celém Středočeském kraji ve sledovaných letech kriminalita konzistentně klesala, v Kladně mezi lety 2015 a 2016 mírně stoupla (pokles byl zaznamenán až mezi lety 2016 a 2017).

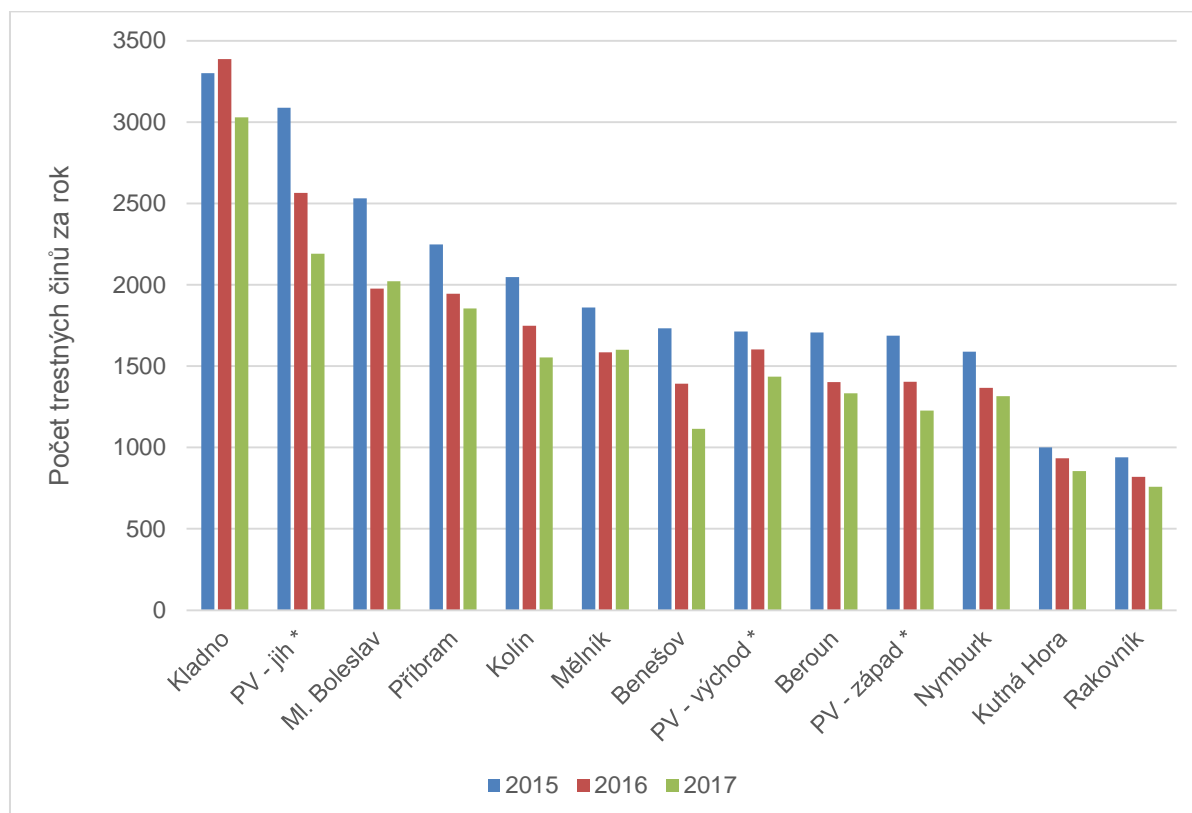
---

¹ Pull faktor – faktor, jenž je pro nové přicházející přitahující

² Čerpáno z mapakriminality.cz,

Z hlediska relativní míry kriminality v poměru k počtu obyvatel se řadí územní odbor Kladno na druhé místo ve Středočeském kraji (po Praze-venkov – jih) a na 18. místo z 80. v celorepublikovém hodnocení.³

Graf č. 2: Kriminalita v územních odborech Středočeského kraje v letech 2015 - 2017

* PV – Praha-venkov

Zdroj: Policie ČR

Institucionální aktéři poukazují na vyšší míru kriminality v Kladně, kterou spojují s několika skutečnostmi. Nejdůležitější z nich je struktura obyvatel Kladna, mezi nimiž je – v souvislosti s rušením průmyslových podniků v Kladně a okolí v posledních dekadách – vyšší míra nezaměstnanosti než v ostatních středočeských regionech (viz kapitola Zaměstnanost). S průmyslovou orientací města souvisí i vyšší podíl osob s nižším vzděláním, jejichž možnosti uplatnění na trhu práce jsou obecně menší (viz kapitola Zaměstnanost). Kriminalita je celkově institucionálními aktéry vnímaná jako dlouhodobý, strukturální problém, v němž se Kladno podobá spíše severočeským průmyslovým městům než regionu Středních Čech. Přestože míra kriminality sloužila jako jeden z argumentů pro přijetí různých opatření (projekt Bezpečné Kladno, přijetí opatření obecné povahy; viz níže), nikdo z respondentů situaci v současnosti nevnímá jako vyhocenou či kritickou („Kladno není Palermo“)⁴.

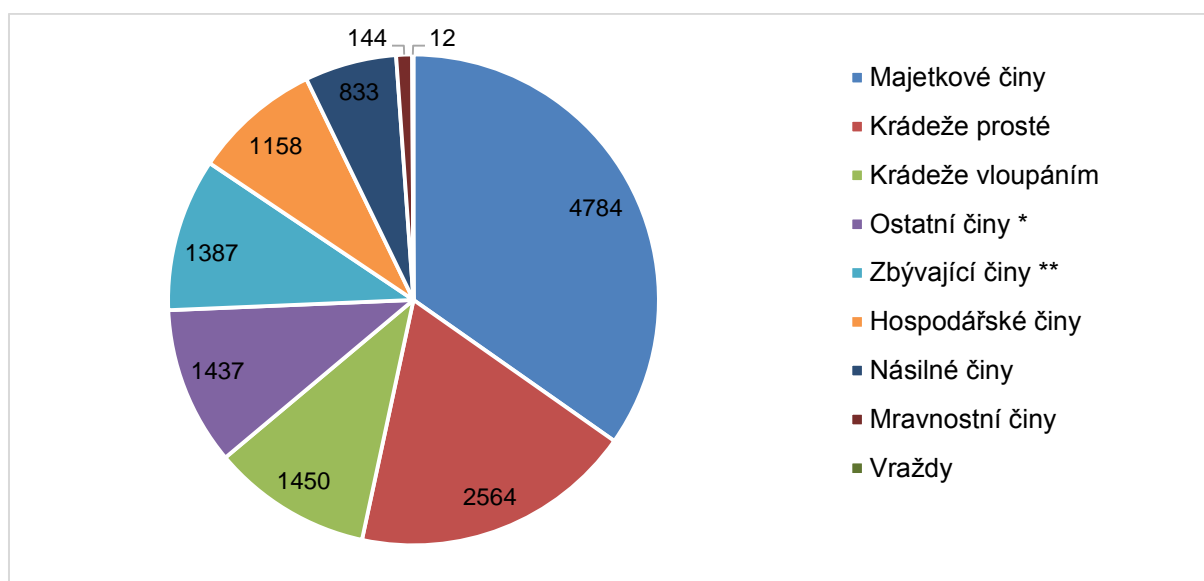
³ Čerpáno z mapakriminality.cz

⁴ Vyjádření institucionálního aktéra.

Struktura kriminality

Z hlediska struktury kriminality je v obvodním oddělení Kladno nejvyšší podíl majetkových trestných činů, následovaný krádežemi, což odpovídá celorepublikové struktuře trestné činnosti.⁵ Podle institucionálních aktérů je z hlediska kriminality pro Kladno typický vyšší podíl kriminality spojené s drogovou závislostí (nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného; nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro sebe; šíření toxikomanie atd.). Na úrovni celého územního odboru Kladno se zvýšená míra těchto trestných činů nepotvrzuje, lze ji nicméně prokázat na úrovni některých obvodních oddělení (zejm. Kladno-Kročehlav).⁶ Institucionální aktéři také chápou jako typickou relativně vyšší míru násilných trestných činů, vyšší míru majetkových trestných činů páchaných drogově závislými a vysoký podíl recidivy.

Graf č. 3 : Počet různých typů trestných činů v obvodním oddělení Kladno v letech 2015–2017

Zdroj: Mapa kriminality

* *Ostatní trestné činy zahrnují zejména maření výkonu úředního rozhodnutí, nedovolenou výrobu a držení omamných a psychotropních látek, sprejerství atp.*

** *Zbývající trestné činy zahrnují zejména zanedbání povinné výživy, dopravní nehody z nedbalosti a ublížení na zdraví z nedbalosti.*

Územní odbor Kladno je rozdělen na sedm obvodních oddělení; samotné město Kladno zasahuje do tří z nich. Jedná se o obvodní oddělení Kladno (centrum města; Rozdělov), Kladno-Kročehlav (sídliště Kročehlav; průmyslová zóna Východ; Buštěhrad) a Kladno-venkov (Dubí; Vrapice; Švermov a řada obcí na severovýchod od města). Celkově lze říci, že mezi lety 2015 a 2017 byla míra kriminality vyšší v těchto výše jmenovaných obvodních odděleních spíše než v těch, která zahrnují okolní obce (viz Graf č. 3). Jedinou zaznamenanou výraznější odchylkou je vyšší míra nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek pro jiného zaznamenaná v obvodním oddělení Kladno-Kročehlav.⁷

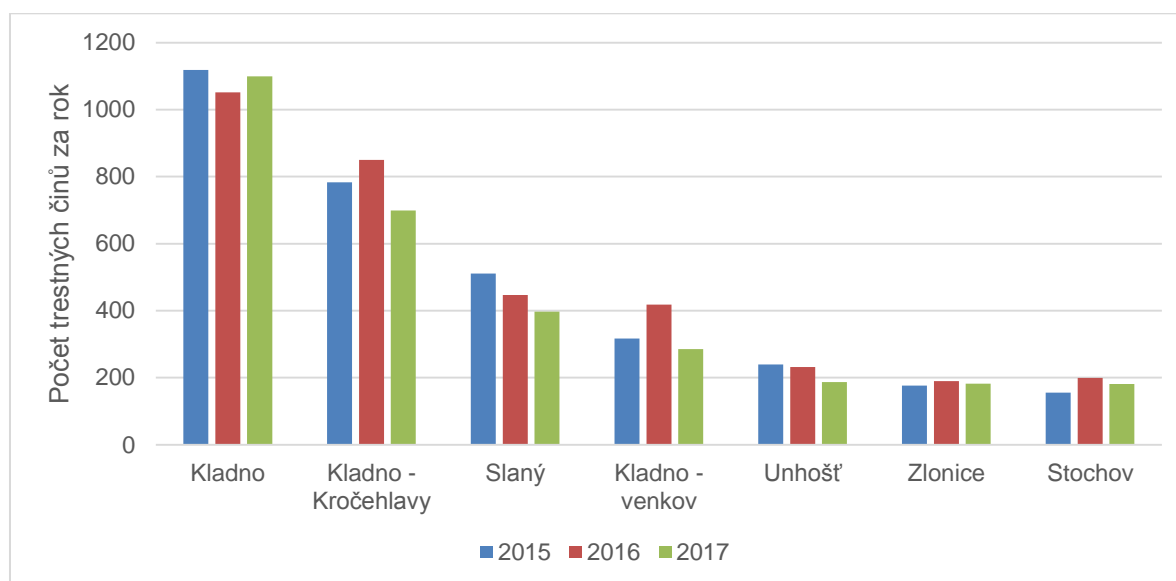
⁵ Mapy kriminality.

⁶ Mapy kriminality

⁷ Čerpáno z Mapy kriminality a z dat poskytnutých Policií ČR.

Graf č. 4: Kriminalita v obvodních odděleních územního odboru Kladno v letech 2015–2017

Zdroj: Policie ČR

Z hlediska kriminality se dle vyjádření institucionálních aktérů nedá označit žádná kladenská oblast jako výrazně problematictější než jiné. Vyšší míru majetkové trestné činnosti, zejména krádeží, lze však nalézt především v obchodních centrech (např. Centralu). Tuto situaci kontextualizuje jeden z institucionálních aktérů: „Nákupní centra jsou problém všude, nejen na Kladně. Nákupní centrum je kriminální zóna. V zimě se tam (lidé) stahují, protože je tam teplo, jsou tam zdarma některé nápoje, bezdenné kelímky, takže to některou komunitu strašně láká se tam občerstvovat a pak tam prudit.“

V souvislosti se snahou města o snižování kriminality byl v roce 2017 realizován projekt „Bezpečné město (obec)“, který byl součástí Programu prevence kriminality Středočeského kraje na rok 2017. V jeho rámci byl nastaven mechanismus užší spolupráce Policie ČR, Městské policie Kladno, magistrátu města a dalších relevantních subjektů (úřad práce, neziskové subjekty atp.) města prostřednictvím výměny informací a pravidelných schůzek; v případě policie i přímé koordinace akcí. Pro plánování policejních opatření byly na základě přenosu dobré praxe zejm. z obdobného projektu realizovaného v Kolíně využity tzv. teplotní mapy kriminality, které umožňují zobrazit geografický rozměr kriminality, čehož bylo využíváno při plánování policejních opatření. Ta byla zaměřena především na omezování majetkové trestné činnosti, zejm. krádeží, vloupání aj. Relevantní institucionální aktéři výše zmíněný pokles celkové míry kriminality, stejně jako pokles v těchto dílčích kategoriích, bezprostředně spojují s výsledky tohoto projektu.

Občanské soužití a problematické oblasti v Kladně

Na základě teplotních map přestupků proti občanskému soužití a veřejnému pořádku lze v Kladně identifikovat několik problematických oblastí, na nichž k těmto přestupkům dochází ve větší míře než jinde ve městě. Konkrétně se jedná zejména o dvě širší oblasti – centrum města a sídliště Nové Kročehlavy. Tyto oblasti, především jednotlivá místa na kročehlavském sídlišti (viz níže), jsou také z hlediska občanského soužití konzistentně označovány jako problematické respondenty z řad institucionálních aktérů i místních obyvatel. Srovnání teplotních map těchto přestupků v průběhu let 2013–2017 ukazuje, že se daná problematická místa v čase příliš nemění a k přestupkům na nich dochází dlouhodobě.

Ve sledovaných letech se přestupky proti občanskému soužití a veřejnému pořádku objevovaly i v jiných místech, která se však v delším horizontu neopakovala a nejedná se tedy o setrvalý problém. Šlo např. o oblasti Zippeho kolonie (ul. Severní; 2017); Náměstí Sítňá (2017), okraj centra města (Havířská; 2016) aj.

Sídliště Nové Kročehlavy

Sídliště Nové Kročehlavy se jak ve výpovědích respondentů, tak na základě teplotních map zobrazujících přestupky proti občanskému soužití a veřejnému pořádku ukazuje jako jedna z nejproblematičtějších oblastí Kladna. Někteří z respondentů také často uvádí, že na místě dochází k situacím, které jsou z hlediska občanského soužití nepříjemně pociťovány, byť je nelze považovat za přestupky. Podle výpovědí některých institucionálních aktérů se však současná míra přestupků proti veřejnému pořádku a občanskému soužití oproti předchozím letům snižuje⁸ a soužití na sídlišti je ve srovnání s několika předchozími lety klidnější.

Sledované sídliště vykazuje celou řadu charakteristik, jež ke zvýšené míře problémů v občanském soužití přispívají. Kročehlavské sídliště je největším a nejvíce osídleným sídlištěm města Kladna a jako takové vytváří anonymní prostředí, které obecně nahrává páchání přestupků i trestných činů. Dalším rizikovým faktorem je migrace některých skupin obyvatel do území sídliště (například jde o migraci romských rodin) nebo přítomnost ubytoven, neboť může dojít ke konfliktům vyvolaným z obou stran vzájemným antagonismem.

Z těchto faktorů vychází často zmiňovaná absence dlouhodobých sousedských vztahů a vazby obyvatel na prostředí. V této situaci vyplývá na povrch nesoulad různých způsobů života a denního rytmu obyvatel sídliště, který je patrný např. mezi pracujícími (zejm. na směny) a nepracujícími, seniory a mladými rodinami atd.: „Když jedete z té práce a oni už jsou tam s těmi lahváči, tak jsou všichni potom našťvaní.“⁹

Mimo skutečnosti, které souvisí se strukturou obyvatel sídliště, prohlubují problémy v občanském soužití i vzájemné předsudky mezi majoritou a romskými obyvateli. Na straně majority se tyto postoje projevují zejména v podobě obav ze skupinek, v nichž se „srocují“ mladí Romové.¹⁰ Respondenti se do velké míry shodují, že k žádným faktickým konfliktům ani zásadním problémům ze strany skupin (mladých) Romů nedochází: „Oni nic nepáchají. Je to jenom neuvěřitelně nechutný pocit.“¹¹ Někteří z obyvatel však tuto situaci považují za nepříjemnou a vyjadřují své obavy: „Může vás třeba (někdo) nakopnout (...) Určitě se tady dějou takový věci, o kterých třeba my ani nevíme.“¹² Respondenti z řad romských obyvatel sídliště zmiňují pocit nevítanosti ve veřejném prostoru ze strany majoritních obyvatel: „Oni (Romové) s těmi dětmi nemají kam jít, a když jdou do parku, tak je vyhodí jenom proto, že jsou to černí, Romové. Když oni se budou hádat s nimi, tak oni řeknou: „Neserte mě, ty černá

⁸ V samotných mapách se pokles nezobrazuje (neobsahují statistická data, jen vizualizaci), nicméně statistická data o trestné činnosti – která mohou s přestupky souviset – ukazují, že kriminalita v obvodním oddělení Kročehlavy v posledním roce klesla (viz Graf č. 3).

⁹ Vyjádření institucionálního aktéra.

¹⁰ Vyjádření obyvatelky sídliště.

¹¹ Vyjádření institucionálního aktéra.

¹² Vyjádření obyvatelky sídliště.

opice. Já zavolám policajty a uvidíš.“ Jedna z obyvatelek formuluje svou zkušenost: *„Nemají nás tady rádi. Nechtějí, abychom tu byli.“*¹³

Na faktické rovině se z pohledu obyvatel sídliště nejpalčivějším problémem z hlediska občanského soužití jeví rušení hlukem – hlasitým hovorem, zpěvem apod. To se děje zejména ve veřejném prostoru, případně i v bytech v panelové zástavbě. Respondenti dané situace popisují jako *„housle a kytary, grilovali a dělali bordel“*¹⁴, příp. *„do noci dělají bordel a ráno spí.“*¹⁵ Méně často se pak objevují sousedské konflikty, nejčastěji verbální (nadávky, urážky): *„Tady jsme seděly a potichu mluvily. A šla napitá nebo nafetovaná (žena) a už začala nadávat: ‚Smradlaví cikáni, indiáni, kubáni...‘“*¹⁶

V souvislosti s těmito problémy byla přijata vyhláška o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a zlepšení vzhledu města, která na všech veřejných prostranstvích zakazuje *„umísťování předmětů sloužících k odpočinku, rekreaci a stravování (...), k přípravě pokrmů (...), jakož i používání těchto předmětů“*. Dále je také zakázáno *„používání stavebních částí, předmětů a zařízení (...) za jiným účelem (např. sezení, ležení apod.), než ke kterému jsou určeny.“*¹⁷ Mimo to jsou veřejné prostory ve městě a možnosti jejich využívání cíleně omezovány ve snaze předejít problémům v soužití. To s sebou přináší např. omezení laviček, hřišť, míst k sezení atd. na veřejných místech. Institucionální aktéři zmiňují tlak obyvatel při městském plánování a úpravy (např. odstraňování laviček). *„Máme petice, abychom odstraňovali hřiště. Pak zase samozřejmě okamžitě petice, jak to, že jsme to hřiště odstranili.“*¹⁸

Bajkal – ulice Holandská, Anglická, Vodárenská

Hlavním ohniskem přestupků proti občanskému soužití na sídlišti Nové Kročehlavy je oblast mezi ulicemi Holandská, Anglická a Vodárenská. V prostoru mezi panelovými domy je umístěn blok restaurací a klubů zvaný Bajkal, který respondenti konzistentně označují jako zdroj hluku – zejména upozorňují na rušení nočního klidu. V areálu nebo v jeho nejbližším okolí je nejméně šest restaurací či klubů, jejichž návštěvníci do velké míry kopírují rozdělení obyvatel sídliště. Některé z podniků jsou přímo zaměřeny na zákazníky z řad zástupců majority a Romům jsou de facto uzavřené; jedna z restaurací má výzdobu odkazující ke krajní pravici (vlajky Konfederace) a dále jsou zde umístěny propagační předměty kontroverzní skupiny Ortel. V těsném sousedství se pak nachází klub U Bigerů, otevřený v první polovině letošního roku, jehož klientela je výhradně romská. Respondenti však poměrně konzistentně uvádí, že i přes toto sousedství je nejpalčivějším problémem místa hluk a nepořádek spíše než potyčky a konflikty mezi návštěvníky těchto podniků. Zdrojem je podle všeho jak nově vzniklý klub U Bigerů, tak ostatní podniky. *„Tam udělali hospodu, chodí tam Romové, ale chodí mu tam mládež, a když tam udělá nějakou zábavu, tak lidi obléhají to sídliště a jsou hrozně hlučný. (...) Zábava je třeba do 2 hodin a oni kouří venku a dělají hluk.“*¹⁹

¹³ Vyjádření obyvateľky sídliště.

¹⁴ Vyjádření institucionálního aktéra.

¹⁵ Vyjádření institucionálního aktéra.

¹⁶ Vyjádření obyvateľky sídliště.

¹⁷ https://www.mestokladno.cz/assets/File.ashx?id_org=6506&id_dokumenty=1457045

¹⁸ Vyjádření institucionálního aktéra.

¹⁹ Vyjádření institucionálního aktéra

S ohledem na tyto problémy byla v dubnu letošního roku přijata obecně závazná vyhláška o regulaci nočního klidu omezující provoz podniků ve vymezených částech Nových Kročehlav, která zahrnuje i tyto podniky.²⁰ Omezuje jejich otevírací dobu do 22:00 ve dny předcházející pracovním dnům a do 24:00 v ostatní dny; zároveň stanovuje konec hlasité hudební produkce v provozovnách na 22:00. (Vyhláška nabyla účinnosti v květnu letošního roku, její faktické dopady tak zatím nebylo možné ověřit).

Ubytovny v Americké ulici a v ulici Obránců míru

Bezprostřední okolí ubytoven Americká a Káranka (v ulici Obránců míru) se v teplotních mapách zobrazují jako místa se zvýšeným množstvím přestupků; obyvatelé sídliště je také označují jako místa, na nichž se necítí dobře (viz kapitola Pocit bezpečí). Kolem ubytovny v ulici Americká (poblíž prodejny Kaufland, jejíž okolí je obyvateli také často vnímáno jako nepříjemné) lze vyšší výskyt přestupků pozorovat zejména v letech 2015 a 2016, což také potvrzují institucionální aktéři, zejm. zástupci policie. Shodují se nicméně na tom, že po uvedení opatření obecné povahy v platnost (na začátku roku 2018) se situace na ubytovnách uklidnila – především v souvislosti s poklesem počtu obyvatel: *„Dva, tři roky zpátky, vyhlášená ubytovna, to byl náš kolorit, (...) která nám dělala problémy. Jednak soužití s okolím tam a navazující trestná činnost. Dneska, ubytovna se zklidnila, ne že by tam problémy nebyly, ale nejsou nad průměrem ostatních ubytoven.“*²¹ V současné době nikdo z respondentů neuvádí konflikty, příp. jiné problémy v občanském soužití v okolí ubytovny. Respondenti však tuto lokalitu označují jako rizikovou nebo jako místo, kterému se raději vyhnou. Několik institucionálních aktérů z řad MP a sociálních pracovníků se nicméně shoduje na přetrvávajícím problému drogové závislosti mezi (zejména mladými) obyvateli ubytovny. Ubytovna Káranka v ulici Obránců míru je rovněž vnímaná jako problémové místo, přesto však nikdo z obyvatel okolí ani samotné ubytovny neuvádí konkrétní nepříjemnosti v občanském soužití. Nájemníci se shodují, že soužití není konfliktní.

Meta

Okolí bytového domu Meta se v teplotních mapách zobrazuje jako místo s vyšším výskytem přestupků, respondenti však v souvislosti s ním nejvíce zmiňují problémy s hygienou a nepořádkem spíše než s občanským soužitím. *„To není jenom hmyz, výkaly na chodbě (...) V těch velkých horkách, když jsme tam vylezli, to se člověk nadechl v přízemí a pak zase až v přízemí. Zaznamenali jsme stížnost – odpadky, házení z oken.“* Vzhledem k tomu, že byty jsou ve vlastnictví města, dostávají některé z nich přidělené i pracovníci Městské policie, což do určité míry působí jako prevence přestupků či trestné činnosti: *„To funguje docela dobře. Když tam ten policista bydlí, on je policistou 24 hodin.“*²²

Vrchlického, Václavské náměstí

Prostor pěší zóny „Václaváku“ je podle teplotních map místem zvýšeného množství přestupků. Někteří z respondentů z majority jej vnímají problematicky zejména z výše zmíněného důvodu setkávání se se skupinami romské mládeže, příp. uvádí, že se na místě v některých časech necítí bezpečně. Žádné konkrétní problémy v soužití však nebyly uváděny.

²⁰ https://www.mestokladno.cz/assets/File.ashx?id_org=6506&id_dokumenty=1468850

²¹ Vyjádření institucionálního aktéra. Tento efekt na teplotních mapách, které zobrazují přestupky do roku 2017, nebylo možné ověřit.

²² Vyjádření institucionálního aktéra

Kleinerova, Pod Zámkem (Centrum města)

Mimo výše uvedená místa se přestupky proti občanskému soužití a veřejnému pořádku ve zvýšené míře dějí v centru města (ulice Kleinerova, Pod Zámkem); nikdo z obyvatel či institucionálních aktérů však tato místa problematicky nevnímá ani z hlediska občanského soužití, ani vzhledem ke sníženému pocitu bezpečí. Výše zmíněná vyhláška o regulaci nočního klidu však byla vydána i na dvě oblasti v širším centru města (ulice Floriánská, Váňova, Ctiborova a Leoše Janáčka a ulice Petrohradská, Jana Masaryka a Helsinská).

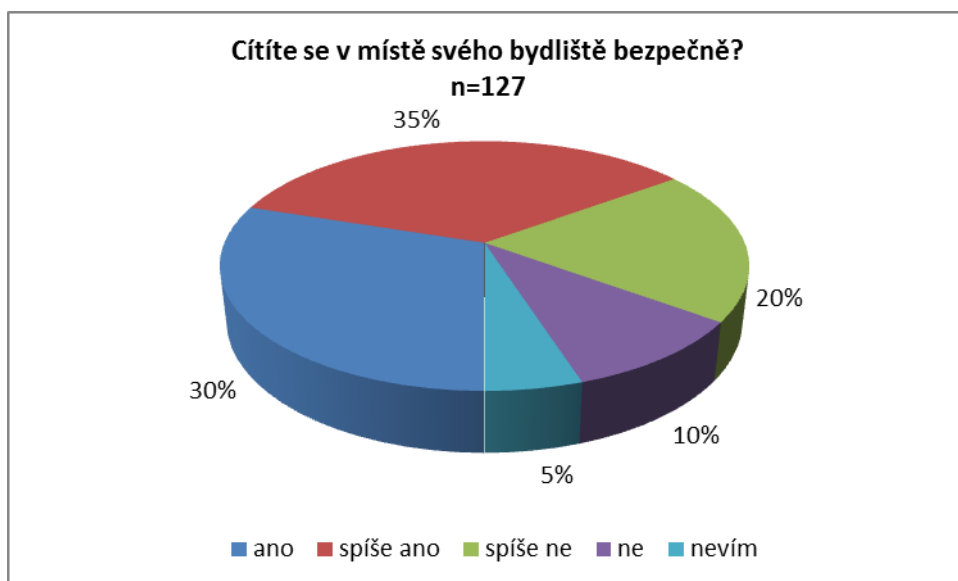
Pocit bezpečí v Nových Kročehlavech

V kapitole Bezpečnost jsou identifikovány a popsány oblasti Kladna, kde dochází k přestupkům proti občanskému soužití a veřejnému pořádku ve větší míře než jinde ve městě. Jednou z těchto oblastí je sídliště Nové Kročehlavy. Respondenti z řad institucionálních aktérů i místních obyvatel ve svých výpovědích označili některá konkrétní místa na kročehlavském sídlišti jako problematická. Cílem této kapitoly je zhodnotit pocit bezpečí obyvatel sídliště Nové Kročehlavy a identifikovat místa, která obyvatelé vnímají rizikově z pohledu vlastní bezpečnosti.

Za tímto účelem bylo v září 2018 výzkumníky ASZ realizováno dotazníkové šetření mezi obyvateli sídliště Nové Kročehlavy. Šetření proběhlo v září 2018 s účastí 217 respondentů (obyvatel kročehlavského sídliště starších 15 let). Respondenti byli kontaktováni přímo v ulicích sídliště. Dotazník zahrnoval otázky na pocit bezpečí, riziková místa a viktimizaci. Otázky byly koncipovány tak, aby bylo možné srovnat výsledky tohoto šetření s výsledky šetření provedeného v Nových Kročehlavech v roce 2007 (Temelová a kol. 2007).

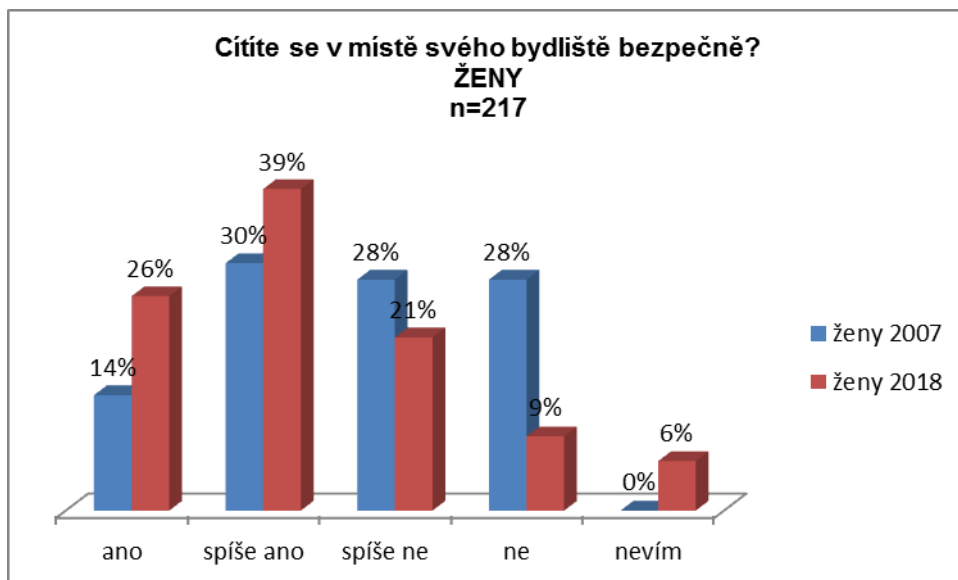
Z výsledků dotazníkového šetření lze konstatovat, že většina dotázaných obyvatel (65 %) se cítí v místě svého bydliště bezpečně (viz Graf 5). Dále je možné říci, že se pocit bezpečí u obyvatel sídliště od roku 2007 zvýšil. V roce 2007 se totiž polovina respondentů v místě bydliště bezpečně necítila (Temelová a kol. 2007: 47).

Graf č. 5: Hodnocení pocitu bezpečí v místě bydliště – sídliště Nové Kročehlavy (září 2018)

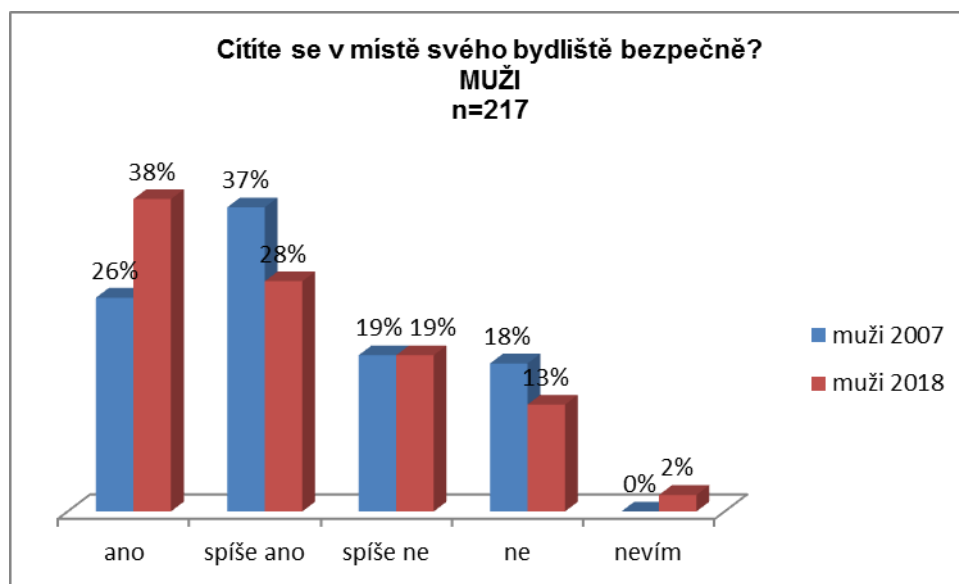

Pocit bezpečí se může lišit podle individuálních charakteristik – při zpracování výsledků proto bylo zohledněno pohlaví a věk. Ve shodě s podobnými výzkumy se ukázalo, že ženy pocítují větší strach než muži. V místě bydliště se necítí bezpečně 9 % žen dotázaných v roce 2018, v předešlém šetření to bylo dokonce 28 % žen. Zcela bezpečně se cítí 26 % žen dotázaných v roce 2018, v roce 2007 to bylo pouze 14 % žen. U mužů není tolik patrný rozdíl mezi odpověďmi respondentů dotázaných v roce 2018 a 2007. Zcela bezpečně se cítí 38 % mužů dotázaných v roce 2018, v předešlém šetření to bylo 26 % mužů. Naopak bezpečně se necítí 13 % mužů dotázaných v roce 2018, v roce 2007 to bylo 18 % mužů.

Graf č. 6: Hodnocení pocitu bezpečí v místě bydliště – ženy

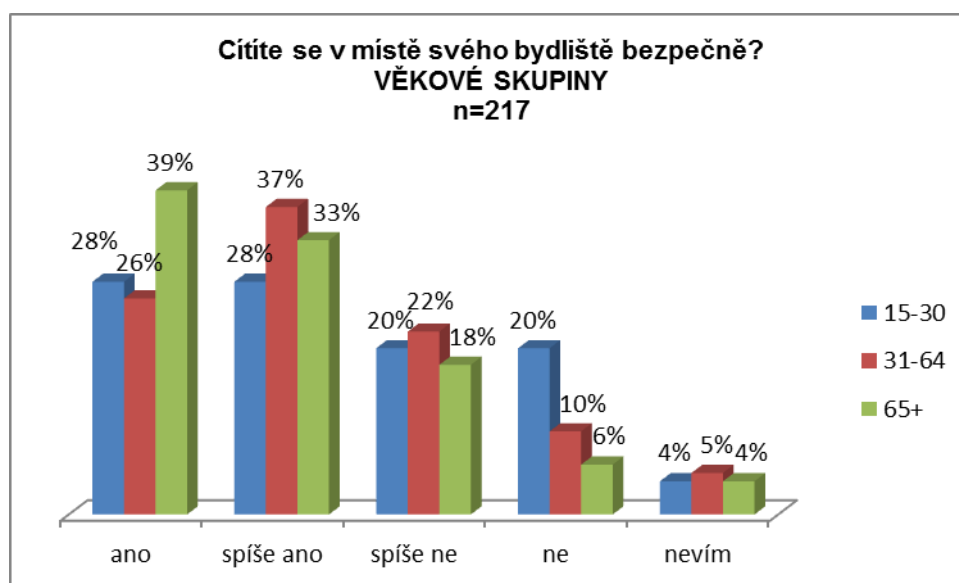

Graf č. 7: Hodnocení pocitu bezpečí v místě bydliště – muži

Předpoklad, jenž vycházel z šetření provedeného v roce 2007, že nižší pocit bezpečí v okolí svého bydliště zažívají kromě žen rovněž senioři, se nepotvrdil. Naopak z věkové skupiny nad 65 let se cítí zcela bezpečně 39 % respondentů, což představuje největší podíl ze všech sledovaných věkových skupin. Nejnižší pocit bezpečí v místě bydliště vyjádřili nejmladší respondenti (20 %). Tyto výsledky je možné interpretovat díky upřesněním, která řada respondentů poskytla, tak, že významnou roli zde hraje chování jednotlivých věkových skupin. Zatímco většina starších lidí zůstává večer a přes noc doma – proto se tolik nebojí, mladí lidé obvykle vyráží večer za zábavou ven a tím se podle svého názoru vystavují vyššímu riziku zločinu. U respondentů z mladších věkových skupin může být nižší pocit bezpečí posílen ještě strachem o své malé děti.

Graf č. 8: Hodnocení pocitu bezpečí v místě bydliště – podle věkových skupin (září 2018)

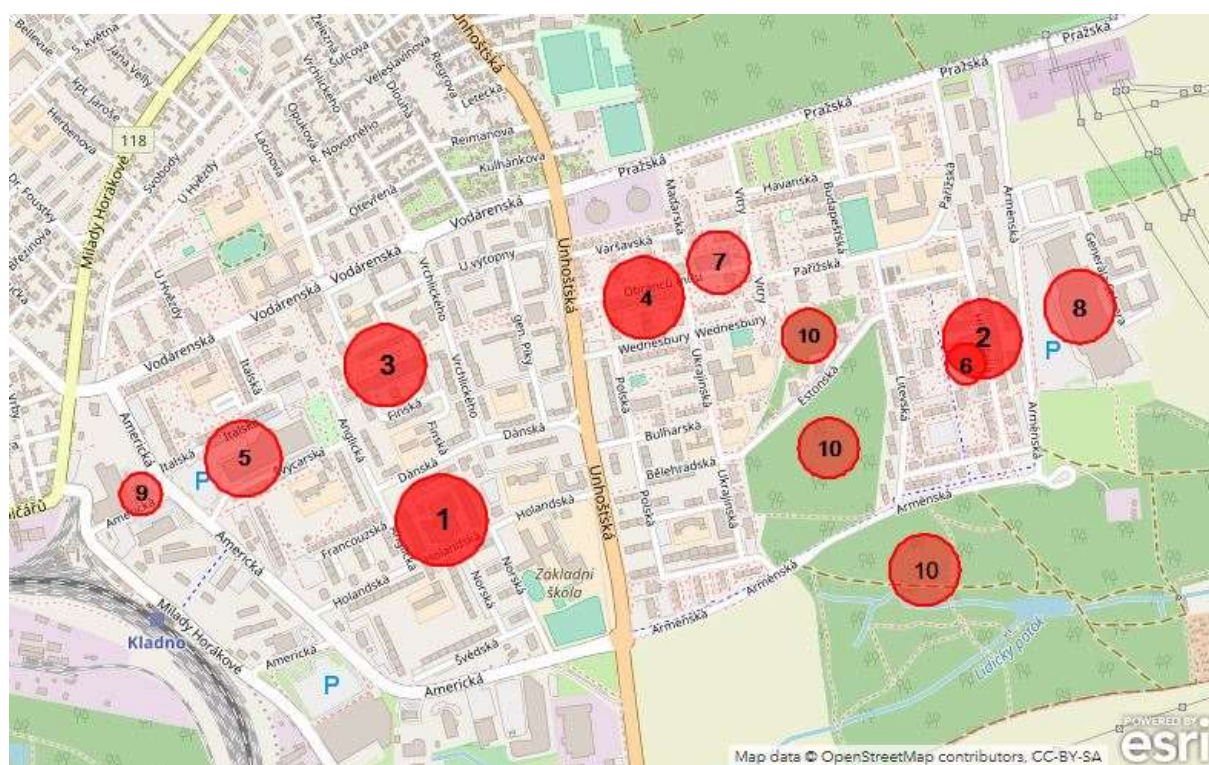

Předpoklad, že pocit bezpečí do významné míry ovlivňuje předchozí viktimizační zkušenost, se rovněž zcela nepotvrdil. Skutečnost, že se v posledních 12 měsících stali obětmi trestného činu, uvedlo necelých 11 % respondentů. Jejich osobní zkušenost s kriminálními delikty je spojena převážně s majetkovými trestnými činy (např. s krádeží prostou, odcizeným majetkem v bytě či sklepě nebo vykradením či odcizením automobilu). Necelá 3 % respondentů uvedla, že v nedávné době prožili delikt namířený proti jejich osobě (přepadení). Právě u této skupiny respondentů by se dal očekávat snížený pocit bezpečí, ale jejich odpovědi nebyly jednoznačně negativní – vyskytli se mezi nimi i jednotlivci cítící se bezpečně. K podobnému závěru, tedy že předchozí viktimizační zkušenost není významným faktorem nižšího pocitu bezpečí, dospěli i autoři případové studie na toto téma v Hodoníně (Temelová, Jíchová, Kopecká, Novák 2013).

Riziková místa v sídlišti Nové Kročehlavky

Na základě analýzy dotazníkového šetření byly v sídlišti Nové Kročehlavky identifikovány lokality vnímané respondenty jako rizikové. Mezi místa, kde se obyvatelé necítí bezpečně, byla nejčastěji zařazována prostranství v okolí hospod, barů a heren, dále ubytovny a objekty s vyšší koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením, nákupní centra a supermarkety, parky, neosvětlená místa a místa s neudržovanou zelení. Většina z uvedených typů lokalit patří k obvyklým hot spots strachu a jsou uváděny jako rizikové v mnoha domácích i zahraničních studiích.

Schéma č. 6: Mapa míst vnímaných respondenty jako riziková – hot spots strachu – (září 2018)

Legenda:	1 – Bajkal	6 – Norma
	2 – Meta	7 – Albert
	3 – Václavské náměstí	8 – Oáza
	4 – Obránců míru („Káranka“)	9 – ubytovna v Americké ulici
	5 – Kaufland	10 – zalesněná místa

Z výsledků dotazníkového šetření je možné označit několik konkrétních míst, která obyvatelé města považují za nebezpečná či riziková (viz Schéma č. 6). Respondenti nejčastěji uváděli lokalitu Bajkal, celkem toto místo identifikovalo 15 % dotázaných. Někteří z nich upřesnili, zda myslí objekt s několika hospodami a hernou nesoucí název Bajkal, bytové domy v bezprostřední blízkosti tohoto objektu (jde o dva domy se zvýšenou koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením) nebo celou lokalitu zahrnující zmíněný objekt i přilehlé domy. Mezi dalšími často uváděnými místy byla lokalita Meta (bytový dům ve vlastnictví města, kde bydlí hendikepovaní lidé, ale i sociálně slabší rodiny). Metu zmínilo 10 % respondentů. Dále respondenti uváděli lokality Václavské náměstí a Obránců míru, kde se nachází větší množství hospod, heren a obchodů. V jednom objektu v ulici Obránců míru je navíc situována ubytovna pro klienty z řad sociálně slabých. Jako riziková místa byla dotázanými označena rovněž nákupní centra a supermarkety v území sídliště. Respondenti se necítí bezpečně také v zalesněných oblastech v jihozápadní části Nových Kročehlav (les Zabítý a les Bažantnice). Zmiňována byla i ubytovna v Americké ulici.

Z porovnání výsledků obou šetření vyplývá, že místa vnímaná jako nebezpečná se v průběhu deseti let příliš nezměnila. Platí to především pro oblasti, kde se nachází hospody, bary a herny (Bajkal, Václavák), rovněž pro okolí nákupních center a supermarketů (Kaufland, Albert, Norma, Oáza). Ke změně došlo u oblastí s koncentrací sociálně slabých. V roce 2007 uváděli respondenti lokalitu Masokombinát, okolí základních škol v Pařížské ulici a Metu. Ubytovna Masokombinát již neexistuje, místo ní však respondenti zmiňovali ubytovny v ulici Obránců míru, v Americké ulici a bytové domy v Holandské ulici (pro něž někteří dotázaní užívali označení „ubytovny u Bajkalu“). Meta v povědomí respondentů stále figuruje jako riziková lokalita. Naopak z mapy nebezpečných míst zcela vymizela prostranství okolo základních škol. Pocit nebezpečí přetrvává u respondentů v případě zalesněných ploch v jihozápadní části sídliště. Díky revitalizaci sídliště došlo k rekonstrukci zdevastovaných míst, která v minulosti respondenti vnímali jako riziková. V současné době žádná taková místa dotázaní neuváděli.

Fotografie č. 1: Lokalita Bajkal (srpen 2018)

Foto: výzkumnický archív

Fotografie č. 2: Lokalita Meta (srpen 2018)

Foto: výzkumnický archív

Fotografie č. 3: Lokalita Obránců míru „Káranka“ (srpen 2018)

Foto: výzkumnický archív

Fotografie č. 4: Lokalita Americká (srpen 2018)

Foto: výzkumnický archív

Významné zdroje pocitu strachu obyvatel představují rovněž sociální stresory prostředí. Problematická se ukazuje zejména konfrontace s osobami pod vlivem alkoholu nebo návykových látek. Respondentům vadí projevy hlučného chování, znečišťování veřejného prostranství a rušení nočního klidu. Za problematické a potenciálně nebezpečné považují respondenti také osoby bez přístřeší, hlavně pokud jsou tito lidé podnapilí. Pocit ohrožení vyvolávají u respondentů i skupinky mladistvých, kterým jsou připisovány charakteristiky jako je hlučnost, vulgárnost a agresivita. Všechny výše uvedené potenciálně rizikové skupiny byly uváděny respondenty v obou šetřeních. Z doplňujících otázek položených respondentům během dotazování však vyplývá, že obavy z těchto osob nejsou vždy racionalizovány negativní zkušenostmi, často jsou spíše odrazem stereotypů.

Z dostupných výsledků šetření z roku 2007 není patrné, že by respondenti častěji uváděli jako faktor snižující pocit bezpečí přítomnost Romů. Ve výsledcích šetření z roku 2018 se však tato skutečnost jasně ukazuje. Více než pětina dotázaných deklarovala své obavy z Romů. Přítomnost Romů na sídlišti byla těmito respondenty vnímána jako negativní faktor ovlivňující pocit osobního bezpečí. V případě Romů většina respondentů nelocalizovala konkrétní místa na sídlišti. Výjimku představovala ubytovna v ulici Obránců míru a dva domy v ulici Holandská. Z komentářů ze strany mnoha respondentů bylo možné zaznamenat napjaté vztahy mezi obyvateli sídliště z řad majority a jejich romskými sousedy. Problémům v občanském soužití se obšírněji věnuje kapitola Bezpečnost i další části textu.

Pocit bezpečí obyvatel sídliště Nové Kročehlavy za posledních deset let vzrostl. Přesto na sídlišti stále existují místa, kde se lidé necítí bezpečně. Obavy v lidech vzbuzují především lokality v blízkosti hospod, barů a heren (Bajkal, Václavák), prostranství okolo nákupních center a supermarketů (Kaufland, Albert, Norma, Oáza) a oblasti s vyšší koncentrací sociálně slabých (okolí ubytoven nebo bytové domy č. p. 2437 a 2438 v Holandské ulici, jež jsou řadou obyvatel vnímány jako ubytovny). Uvedené lokality jsou zároveň vnímány jako místa zvýšeného výskytu tzv. problematických osob nebo skupin. Díky revitalizaci sídliště

ubylo míst, jež mohou pocit strachu vyvolávat nebo ho umocňovat – zanedbané, opuštěné nebo nedostatečně osvětlené veřejné plochy. Ke zvýšení pocitu bezpečí obyvatel sídliště s největší pravděpodobností napomohla již několikrát zmíněná revitalizace, lepší péče o kvalitu a vzhled veřejných prostranství (osvětlení, prořezávání křovin, obnova zdevastovaných míst), přítomnost strážníků městské policie, asistentů prevence kriminality a policistů v ulicích sídliště a jejich pravidelný dohled na rizikových místech.

Zaměstnanost

Ve Středočeském kraji je registrovaná nezaměstnanost jedna z nejnižších v České republice. Na úrovni okresů jsou však v rámci kraje patrné výrazné rozdíly. Okresy Praha-východ a Praha-západ s podílem nezaměstnaných osob 1,3 %, resp. 1,8 % (k 31. 12. 2017) se dlouhodobě pohybují velice nízko pod celorepublikovou registrovanou nezaměstnaností (která k 31. 12. 2017 činila 3,8 %). Naproti tomu okres Kladno vykazuje nejvyšší podíl nezaměstnaných v kraji (4,6 % k 31. 12. 2017) a podíl nezaměstnaných je zde dlouhodobě vyšší, než je podíl nezaměstnaných osob v celé České republice. Přesto i v okrese Kladno došlo v posledních letech ke snížení podílu nezaměstnaných.

Tabulka č. 3: Vývoj podílu nezaměstnaných v okrese Kladno v letech 2014 - 2017

Podíl nezaměstnaných v okrese Kladno (v %)			
stav k			
31. 12. 2014	31. 12. 2015	31. 12. 2016	31. 12. 2017
8,2	6,9	6,0	4,6

Zdroj dat: Portál MPSV

Podle statistik nezaměstnanosti poskytovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí bylo v Kladně v srpnu 2018 evidováno 1 932 dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let. Jednalo se o evidované nezaměstnané, kteří neměli žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Dosažitelní uchazeči tvořili 4,3 % z celkového počtu obyvatel města ve věku 15–64 let.

Podrobnější statistické údaje o uchazečích o zaměstnání k účelu vypracování vstupní analýzy byly poskytnuty Úřadem práce České republiky kontaktním pracovištěm v Kladně (dále také ÚP ČR KoP v Kladně). Dle těchto údajů bylo k 31. 7. 2018 v Kladně celkem 2 108 uchazečů o zaměstnání. Z celkového počtu uchazečů tvořily ženy 55,36 % a muži 44,64 %. Téměř 45 % uchazečů o zaměstnání bylo v evidenci úřadu práce kontinuálně déle než 1 rok. Tuto skupinu 943 uchazečů, kteří byli v evidenci déle než rok, lze označovat jako dlouhodobě nezaměstnané. Zbývajících 1 165 uchazečů bylo v evidenci po dobu kratší než 1 rok.

Tabulka č. 4: Uchazeči o zaměstnání v Kladně podle délky evidence (červenec 2018)

	Celkem uchazečů	V evidenci nad 1 rok	V evidenci do 1 roku
Celkem	2 108	943	1 165
Muži	941	389	552
Ženy	1 167	554	613

Zdroj dat: UP ČR kontaktní pracoviště v Kladně

Průměrná délka evidence u dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a více) v Kladně činila k červenci 2018 2 245 dní, tzn. více než 6 let. Tento údaj koresponduje se skutečností, že v porovnání s ostatními okresy Středočeského kraje jsou uchazeči o zaměstnání z okresu Kladno výrazně delší dobu v evidenci úřadu práce. V roce 2017 byli uchazeči v tomto okrese evidováni v průměru 982 dní. Dle průměrné délky evidence následoval po Kladensku okres Mělník, kde však délka evidence byla o 259 dní kratší. Průměrná délka evidence v ČR činila 679 dní.

Tabulka č. 5: Průměrná délka evidence v okrese Kladno v roce 2016 a 2017 (ve dnech)

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání v okrese Kladno (ve dnech)	
k 31. 12. 2016	k 31. 12. 2017
900	982

Zdroj dat: Portál MPSV

V celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v Kladně bylo nejvyšší zastoupení osob se základní nebo praktickou školou (39 %). Necelou čtvrtinu všech uchazečů představovaly osoby, které mají střední odborné vzdělání – vyučení (23 %). Další početně významnější skupinu tvořili uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou a vyučením s maturitou (17 %). Uchazeči o zaměstnání s nejvyšším dosaženým stupněm vzdělání – lidé s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním představovali 7,02 %.

Tabulka č. 6: Uchazeči o zaměstnání v Kladně podle dosaženého vzdělání (červenec 2018)

	Celkem uchazečů	v %	V evidenci nad 1 rok	v %	V evidenci do 1 roku	v %
Základní a praktická škola	820	38,90	425	45,07	395	33,91
Střední odborné (vyučení)	488	23,15	212	22,48	276	23,69
Úplné střední odborné s maturitou (bez vyučení)	285	13,52	69	7,32	216	18,54
Neúplné vzdělání + bez vzdělání	172	8,16	121	12,83	51	4,38
Vysokoškolské	142	6,74	42	4,45	100	8,58
Úplné střední odborné (vyučení s maturitou)	76	3,61	25	2,65	51	4,38
Nižší střední odborné	54	2,56	26	2,76	28	2,40
Úplné střední vzdělání	46	2,18	14	1,48	32	2,75
Střední nebo střední odborné bez maturity a bez vyučení	13	0,62	7	0,74	6	0,52
Vyšší odborné	6	0,28	0	0	6	0,52
Nižší střední	3	0,14	1	0,11	2	0,17
Vyšší odborné v konzervatoři	3	0,14	1	0,11	2	0,17
Celkem	2 108	100		100		100

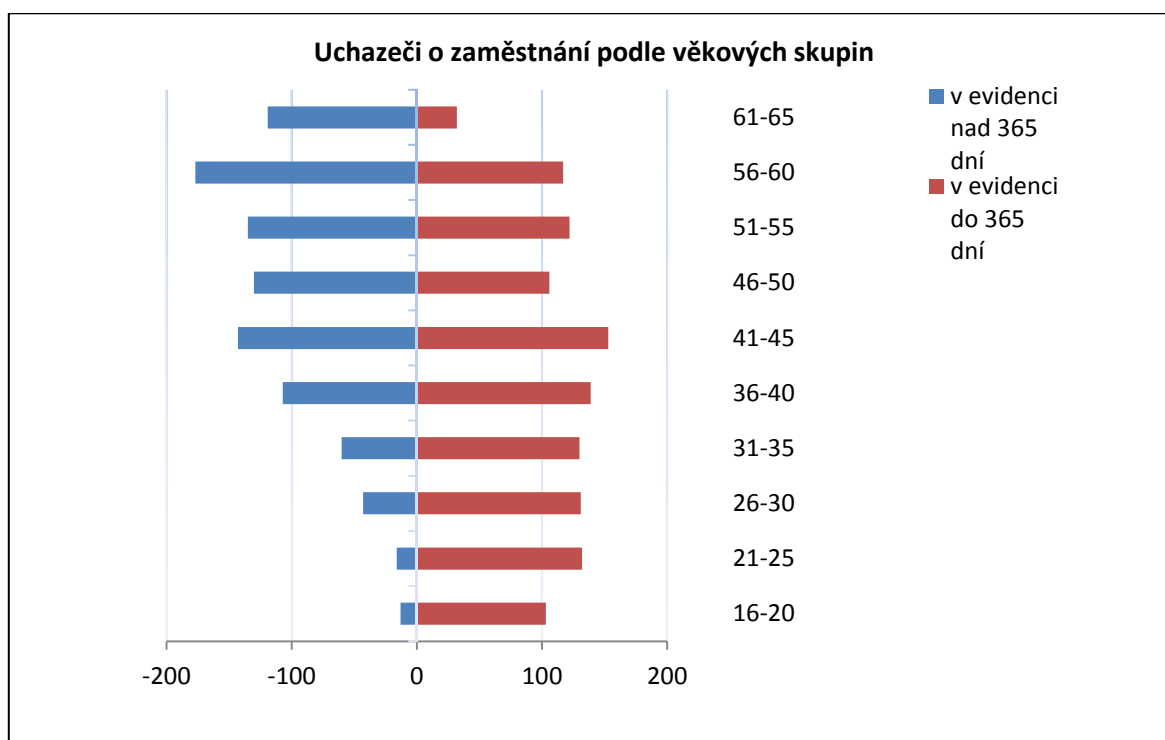
Zdroj dat: ÚP ČR kontaktní pracoviště v Kladně

Ve skupině uchazečů o zaměstnání, kteří byli v evidenci déle než 365 dní, převažovaly osoby se základní a praktickou školou (45,07 %) a osoby se středním odborným vzděláním – vyučení (22,48 %). Třetí nejpočetnější podskupinou byli lidé s neúplným vzděláním a bez vzdělání (12,83 %). Ve skupině uchazečů evidovaných méně než 365 dní bylo zastoupení jednotlivých podskupin vyrovnanější. Stejně jako u dlouhodobě evidovaných zde bylo nejvíc osob se základní a praktickou školou (33,91 %). Následovaly osoby se středním odborným vzděláním – vyučení (23,69 %) a osoby s úplným středním vzděláním s maturitou (18,54 %). Vysokoškoláci představovali necelou desetinu z uchazečů v evidenci méně než 365 dní.

Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP v zásadě koresponduje se strukturou nejvyššího dosaženého vzdělání obyvatel Kladna zjištěnou v rámci SLDB 2011, kde nejpočetnější skupinu představovaly osoby se středním odborným vzděláním – vyučení a s úplným středním vzděláním s maturitou následované lidmi se základním vzděláním (včetně neukončeného).

Průměrný věk všech uchazečů byl 42,8 let. U dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů byl průměrný věk 47,9 let a u uchazečů, kteří byli v evidenci do 1 roku, činil průměrný věk 38,7 let. Graf č. 1 ilustruje rozložení uchazečů podle věkových skupin. Zjednodušeně lze říci, že v mladších věkových skupinách výrazněji převažovali uchazeči, kteří byli v evidenci do 365 dní. U uchazečů nad 40 let se podíl dlouhodobě evidovaných a osob, jež jsou v evidenci méně než 365 dní, vyrovnal. Například u věkové skupiny 41–45 let byl rozdíl mezi těmito dvěma skupinami uchazečů pouze 10 osob.

Graf č. 9: Uchazeči o zaměstnání v Kladně podle věkových skupin (červenec 2018)

Zdroj dat: ÚP ČR Kontaktní pracoviště v Kladně

Komentáře dotázaných aktérů k problematice nezaměstnanosti odpovídaly obecnému hodnocení momentální situace na Kladensku: nabídka pracovních míst je dostatečná, u mnohých pozic nabídka převyšuje poptávku. Problém je však v kumulaci uchazečů s nedostatečnou kvalifikací, již vykazují celou řadu hendikepů ovlivňujících jejich pozici na trhu práce. Mezi tyto hendikepy pak aktéři řadí exekuce, zdravotní stav, věk a péči o děti u samoživitelů. Aktéři ve svých výpovědích zdůrazňovali fakt, že předluženým lidem v exekuci se nevyplatí legálně pracovat – na část mzdy by byla uvalena exekuce, proto předlužení preferují pobírání sociálních dávek, které exekuci nepodléhají, a nelegální práci. Dle aktérů je současný systém vyplácených sociálních dávek demotivující: člověk s nízkou kvalifikací, který nastoupí do práce, má po odečtení nutných výdajů nižší příjem než člověk, který pobírá sociální dávky. Jako další z příčin dlouhodobého setrvávání v evidenci byla zmiňována také skutečnost, že mnoho zaměstnavatelů nabízí pracovní uplatnění na dobu určitou nebo formou „brigád“, což může některé uchazeče o zaměstnání rovněž demotivovat nebo vést k tzv. nekolidujícímu zaměstnání, kdy uchazeči zůstávají v evidenci, protože jejich měsíční výdělek nepřesáhne polovinu minimální mzdy.

Na jedno volné pracovní místo připadalo v lednu 2018 ve Středočeském kraji v průměru 0,9 uchazeče, z toho nejvíce v okrese Kladno (3,2). V Kladně v lednu 2018 činil rozdíl mezi počtem dosažitelných uchazečů o zaměstnání a počtem pracovních pozic nabízených úřadem práce 1 454 uchazečů, na jedno volné pracovní místo tedy připadalo 2,9 uchazeče.

Ve třetím čtvrtletí roku 2018 evidoval ÚP ČR KoP v Kladně celkem 2 622 volných pracovních míst. Nejvíce volných pozic bylo nabízeno uchazečům se základním vzděláním (1 456 míst, tj. 55,5 %), následovala volná místa pro uchazeče se středním odborným vzděláním – vyučené (501 míst, tj. 19,1 %).

Podle Zprávy o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2017 a strategie APZ pro rok 2018 je v rámci Středočeského kraje Kladensko považováno za mikroregion se zvýšenou koncentrací nezaměstnaných s nízkou kvalitací, což nepříznivě ovlivňuje vývoj nezaměstnanosti v okrese Kladno i ve městě Kladně samotném.

V roce 2017 byla ve Středočeském kraji na snižování nezaměstnanosti zaměřena celá řada poradenských programů, rekvalifikací i projektů ESF a podpora nástroji aktivní politiky zaměstnanosti (dále také „APZ“). Nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání byl podpořen v rámci nástroje APZ veřejně prospěšné práce (dále také „VPP“). V okrese Kladno bylo za rok 2017 vytvořeno celkem 301 míst, z toho 141 míst tvořily VPP a 160 míst tvořila společensky účelná pracovní místa (dále také „SÚPM“). K 31. 8. 2018 bylo vytvořeno 119 míst v rámci VPP, kam bylo umístěno 106 uchazečů. Prostřednictvím nástroje SÚPM bylo vytvořeno 85 míst, kam bylo umístěno 84 uchazečů.

Aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných by měla probíhat ideálně i prostřednictvím postupného zaměstnávání. V praxi se to ale příliš často neděje. V Kladně veřejné práce vykonávají často lidé, kteří jsou na volném trhu práce uplatnitelní velmi obtížně. Z VPP – středního stupně postupného zaměstnávání se tedy nedostanou dál, maximálně jsou opakovaně zaměstnáni v rámci VPP (s povinnou pauzou tří měsíců návratu do evidence nezaměstnaných).

Zadluženost

Zadluženost je fenomén, jenž má na vznik a prohlubování sociálního vyloučení významný vliv. Dlouhodobě neřešená zadluženost, zvláště pak po uvalení exekuce, má často za následek rozhodnutí takto postižených osob pracovat mimo legální trh práce. Dluhy a exekuce patří mezi faktory snižující motivaci při hledání legálního zaměstnání. Neformální zaměstnání a pobírání sociálních dávek je pak z pohledu sociálně vyloučených výhodnější strategií. Zadluženost zaměstnanců bývá vnímána jako komplikace i ze strany zaměstnavatelů, kteří musí srážky ze mzdy na splácení řešit. Zadluženost rovněž ovlivňuje i stabilitu bydlení. Splátka dluhu či exekuční srážka s sebou nese propad ve finančním rozpočtu domácnosti, což může zapříčinit nezaplacení nájemného. Dluhy na nájemném mohou být příčinou ztráty standardního bydlení.

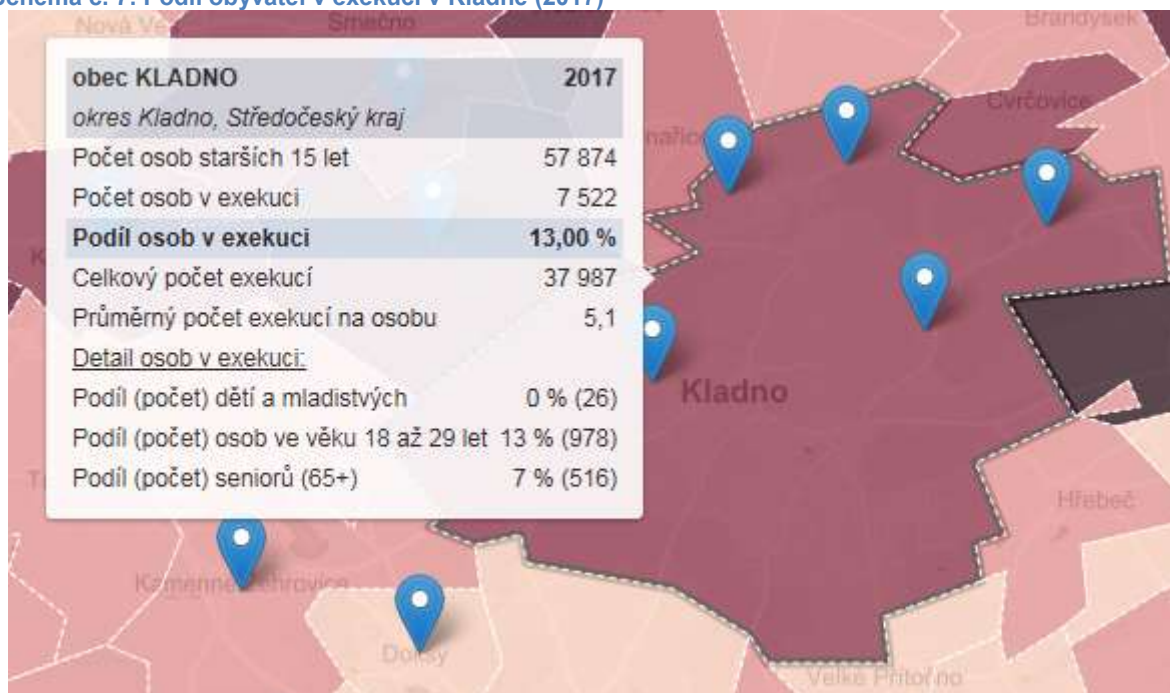
Lze předpokládat, že vývoj zadluženosti v Kladně v posledních letech kopíroval vývoj v celé České republice. To znamená, že zadlužení obyvatel se zvyšovalo a rostl také počet osob v exekuci. Podle údajů *Mapy exekucí*²³ byl v roce 2017 v Kladně podíl obyvatel v exekuci 13,00 %, což je zhruba o 3,30 p. b. více, než byl celorepublikový průměr, jenž činil 9,70 %.

---

²³ Viz www.mapaexekuci.cz

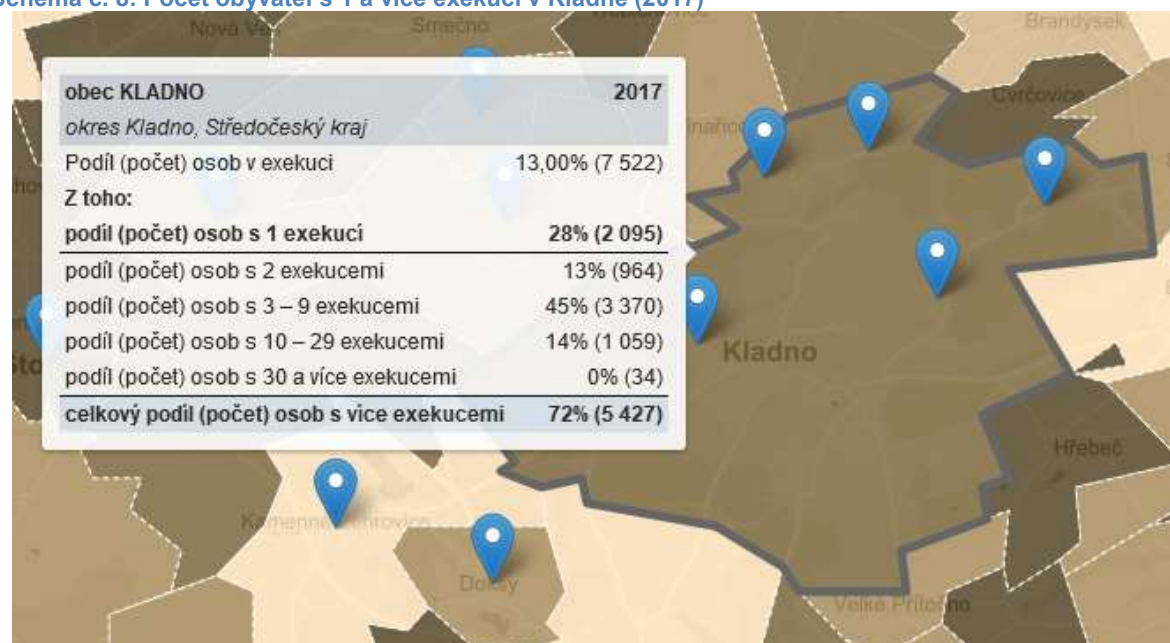
Schéma č. 7: Podíl obyvatel v exekuci v Kladně (2017)

Zdroj: Mapa exekucí

Podíl obyvatel s více než dvěma exekucemi činil v Kladně 72 %. Podíl osob s více než deseti exekucemi dosáhl 14 %.

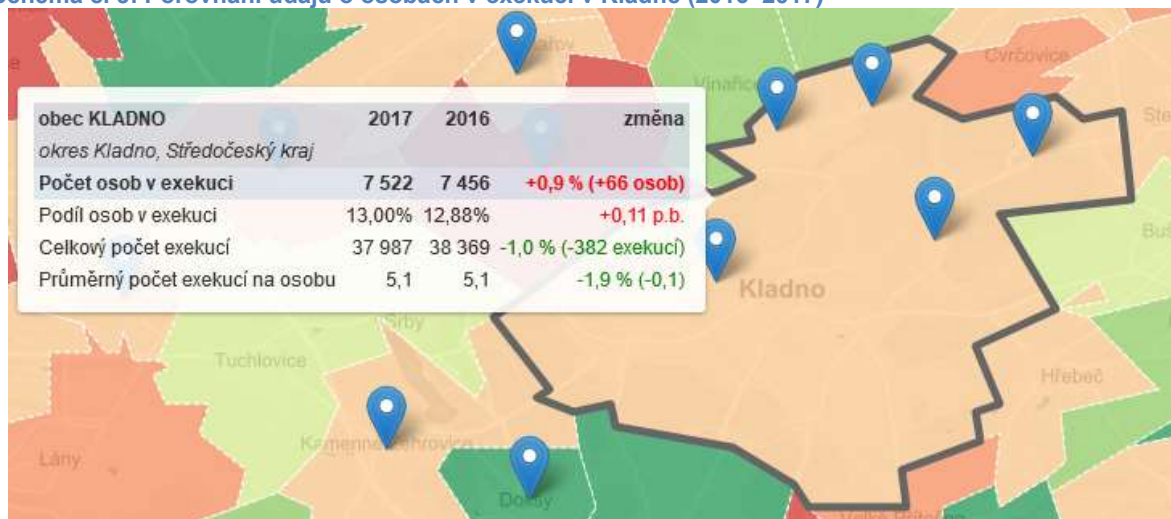
Schéma č. 8: Počet obyvatel s 1 a více exekucí v Kladně (2017)

Zdroj: Mapa exekucí

Porovnání údajů za roky 2017 a 2016 ukazuje, že v Kladně došlo ke zvýšení počtu osob v exekuci (+0,9 %; +66 osob) a tím také k nárůstu podílu osob v exekuci (+0,11 p. b.). Celkový počet exekucí se však snížil o 382 exekucí (z 38 396 na 37 987), průměrný počet exekucí na osobu se tedy meziročně prakticky nezměnil – na jednu osobu připadá průměrně 5,1 exekuce.

Schéma č. 9: Porovnání údajů o osobách v exekuci v Kladně (2016–2017)

Zdroj: Mapa exekucí

Dluhové poradenství v Kladně zajišťuje organizace Zábradlí, středisko křesťanské a sociální pomoci. Středisku byla Ministerstvem spravedlnosti udělena akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení. V roce 2017 se na středisko obrátilo s žádostí o pomoc při zadlužení celkem 25 klientů. Osm klientů podalo žádost o oddlužení a všechny žádosti byly povoleny.

Poradenství v oblasti zadluženosti se rovněž věnuje Člověk v tísni, o. p. s. Zájem o tuto službu je veliký a kapacita tudíž není dostačující. Klienti se na pracovníky kladenské pobočky často obracejí s problémy souvisejícími s exekucemi, informují se rovněž na možnost oddlužení, tzv. osobního bankrotu. Vzhledem k nedostatečné kapacitě je klientům doporučována také spolupráce s Poradnou při finanční tísni v Praze. Jak už bylo zmíněno výše, velká část problémů spojených se sociálním vyloučením se odvíjí od zadlužení. Zadlužené osoby nemají téměř naději uspět v jednáních s městem, například při hledání standardního bydlení. Dluhy klientů se nejčastěji vážou na bydlení, sociální pojištění a na půjčky u nejrůznějších úvěrových společností a u lichvářů. Řešení situace mnoha klientů ztěžuje skutečnost, že o odbornou pomoc žádají příliš pozdě – už jim běží vysoké pokuty i penále a uplynuly odvolací lhůty. Terénní pracovníci klienty informují o možnosti využití splátkových kalendářů, které jim následně pomáhají vyjednat. V některých případech se pokouší vyřídit alespoň prominutí penále. Pracovníci se v rámci individuálního nebo rodinného poradenství snaží naučit klienty hospodařit s finančními prostředky tak, aby byli schopni zaplatit nájemné, splácet dluhy a zároveň mít dostatek peněz na živobytí.

Podle údajů z insolvenčního rejstříku bylo v Kladně v období od 1. 1. do 31. 12. 2017 oddluženo 927 dlužníků.

Volný čas dětí a mládeže

V této části se zaměřujeme na popis způsobu trávení volného času dětí a mládeže ve městě Kladně, se zaměřením zejména na městskou čtvrť Nové Kročehlavy. Volným časem máme na mysli to období, kdy si dítě svobodně volí svou činnost na základě svých zájmů, pocitů či nálad. Jde o tu část mimoškolního času, která zbyde po zabezpečení individuálních, rodinných, existenčních a biologických potřeb (Sak, Saková 2001). Jakým způsobem děti a mládež tráví volný čas, významně závisí na jejich rodičích a životním stylu rodiny. Volný čas se dá trávit několika různými formami. Zde budeme rozlišovat čas trávený organizovaně, v organizacích poskytujících volnočasové aktivity, a volný čas trávený individuálně, sám, s kamarády, rodiči apod.

Zájmové a neformální vzdělávání

Ve městě Kladně funguje celá řada poskytovatelů neformálního a zájmového vzdělávání, kteří svou činností obsluhují i území sídliště Nové Kročehlavy. Mezi největší z nich patří Labyrint – SVČVS²⁴ Kladno, T. J. Sokol Kladno nebo skautská střediska. Zájmovou činnost formou kroužků nabízí i všechny základní školy a Základní umělecká škola Kladno²⁵. Z realizovaných rozhovorů vyplynulo, že děti a mládež spadající do naší cílové skupiny – děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí – se organizovaných volnočasových aktivit příliš neúčastní. Tyto děti nejvíce docházejí a zapojují se do aktivit nízkoprahového zařízení pro děti a mládež provozovaného organizací Člověk v tísni (dále jen „NZDM“). Na sídlišti Nové Kročehlavy ale takovéto zařízení chybí. Nejbližší NZDM se nachází ve Starých Kročehlavech. Viz Schéma č. 10.

Klíčovým poskytovatelem volnočasových aktivit v Kladně je **Labyrint – SVČVS Kladno** (dále jen „Labyrint“). Patří mezi největší střediska volného času v rámci Středočeského kraje. Labyrint zajišťuje pravidelnou zájmovou činnost, o prázdninách organizuje pobytové i příměstské tábory, během celého roku široké spektrum jednorázových akcí a pro školy nabízí vzdělávací programy. Jejich cílová skupina je široká, ale hlavní činností jsou zájmové útvary, tzv. kroužky pro děti školního věku. Zájmové činnosti se odehrávají přímo v budovách Labyrintu (viz Schéma č. 10) nebo v tělocvičnách a prostorech jiných subjektů, např. organizují aktivity přímo v některých školách. Přímou v Nových Kročehlavech se přitom nachází Labyrint klub Spirála a Informační centrum pro mládež (ICM) v Litevské ulici.

SVČ Labyrint nabízí zájemcům možnost výběru z mnoha zájmových útvarů. Nabídka je cíleně širší než nabídka komerčních poskytovatelů volnočasových aktivit, tzn. snaží se udržet i zájmovou činnost, o kterou sice není momentálně velký zájem, ale je jedinečná a zajímavá. Na druhou stranu sledují i zájem dětí a otvírají kroužky, které jsou momentálně více populární (např. airsoft). Zaměřují se i na děti, které nechtějí sport dělat výkonově. V tomto spolupracují i se sportovními oddíly, kdy přebírají děti, které do sportovních týmů už docházejí.

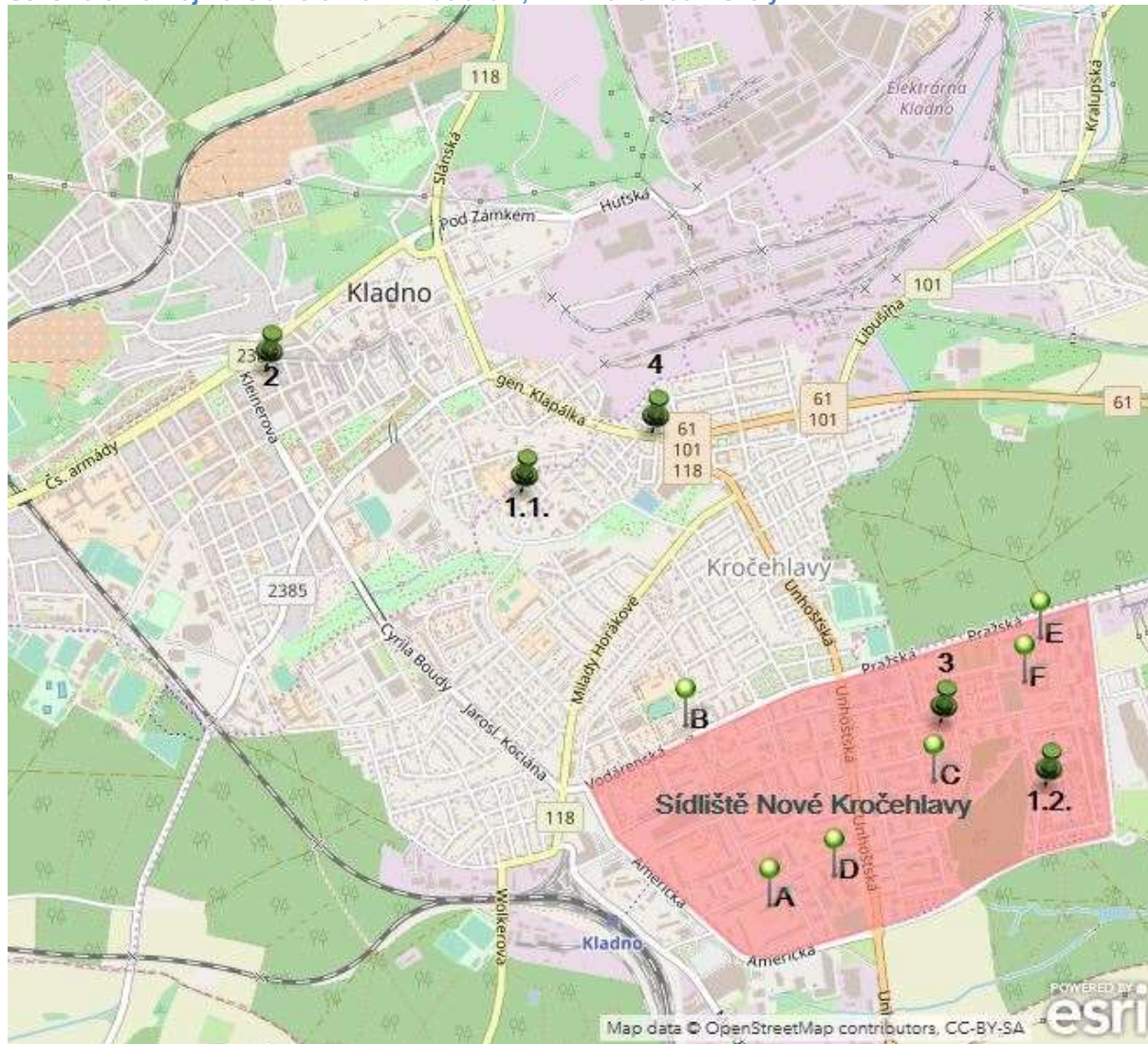
Na aktivity Labyrintu dochází děti a dospělí z celého Kladna a okolních vesnic. V současné době mají cca 1300 dětských klientů, z toho 87 % tvoří děti do 12 let. Děti staršího školního věku a mládež se jim nedaří oslovit (výjimkou je kroužek airsoftu pro chlapce od 10 do 15 let). ICM, které nabízí aktivity pro věkovou skupinu 13–30 let, se potýká se stejným

²⁴ Středisko volného času, vzdělávání a služeb

²⁵ ZŠ a ZUŠ zatím nebyly osloveny, protože výzkum probíhal o letních prázdninách a bude případně doplněn v rámci dalšího výzkumu zaměřeného na IKV.

problémem. Děti z naší cílové skupiny – děti ze sociálně znevýhodněného prostředí – do zájmových útvarů dle zástupců organizace dochází minimálně a Labyrint momentálně cílené aktivity pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí nenabízí. Pedagogové Labyrintu se s nimi setkávají pouze v rámci vzdělávacích programů, na které dochází školy.

Schéma č. 10: Zájmové a neformální vzdělávání, NZDM a základní školy

Legenda:	1. Labyrint – SČVS Kladno	A. 1. Kladenská soukromá střední škola a základní škola (1. KŠPA), s. r. o., Holandská 2531
	1.1. hlavní budova, Arbesova 1187	B. Základní škola a Mateřská škola Kladno, Vodárenská 2115 a 2116
	1.2. Labyrint klub Spirála Kladno a ICM, Litevská 2720	C. Základní škola a Mateřská škola Kladno, Ukrajinská 2447
	2. T. J. Sokol Kladno, T. G. Masaryka 1391	D. Základní škola a Mateřská škola Kladno, Norská 2633
	3. Skautské středisko Stopa, Obránců míru 2666	E. Speciální základní škola a Mateřská škola Kladno, Pařížská 2199, příspěvková organizace
	4. NZDM klub Křížovatka, Kročehlavská 1311	F. Základní škola, Kladno, Pařížská 2249

Poskytované služby jsou všechny hrazeny. Platby za kroužky se pohybují od 900 Kč/rok po 5500 Kč/rok (individuální lekce klavíru). V loňském roce Labyrint umožnil v několika případech splátkový kalendář. Žádost, kterou je možné požádat na základě potvrzení OSPOD o odpuštění platby, nebyla podána žádná.

Největší sportovně volnočasovou organizací je **T. J. Sokol Kladno** (dále jen „Sokol“), jehož sokolovna se nachází na adrese T. G. Masaryka 1391 (viz Schéma č. 10), ale opět ho navštěvují děti z celého Kladna i okolních vesnic. V průměru má 400 dětských členů²⁶. Kromě výkonnostních sportů (gymnastika, moderní gymnastika, mažoretky) nabízí i aktivity nevýkonnostní, tzv. všestrannost a parkour. Snaží se reagovat na poptávku, proto momentálně dávají hodně prostoru parkouru, o který je velký zájem²⁷.

Některé oddíly (parkour, mažoretky) chodí cvičit ven, nebo mají ukázky v rámci různých akcí (např. Dny města Kladna), po kterých zaznamenávají zvýšený zájem ze strany dětí. Oddíly navštěvuje i několik dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (dále také „SVP“) – např. děti s Aspergerovým syndromem, s poruchami chování nebo různými zdravotními obtížemi. Úspěch s jejich začleněním do oddílu dle slov zástupců Sokola hodně závisí na podpoře rodičů, kterou obecně vnímají jako jeden z hlavních faktorů ovlivňujících účast dětí v zájmovém a neformálním vzdělávání. V případě dětí, jejichž rodiny mají potíže finančního charakteru, je možné domluvit rozdělení platby členského příspěvku²⁸. Ve vážnějších případech, pokud dítě projeví opravdu velký zájem oddíl navštěvovat, řeší platby individuálně, u starších dětí například výměnou za pomoc, např. malování obrázků do kroniky. Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, které se ale nesetkají s podporou rodiny, se dle zástupce Sokola potýkají s pravidelností docházky a většinou docházku do oddílu časem ukončí. Dalším faktorem, který může hrát roli v předčasném ukončení docházky, je období dospívání, kdy zájem dětí o tento typ aktivity opadá²⁹.

Přímo na území sídliště Nové Kročehlavy, v ulici Obránců Míru, se nachází **Skautské středisko Stopa** (viz Schéma č. 10). Toto středisko má asi 90 členů, z toho přibližně 75 dětí, které dochází třikrát týdně na schůzky. Středisko se v současné době těší velkému zájmu ze strany dětí a kapacitu má v podstatě naplněnou. Mezi skauty je i několik dětí se SVP (např. poruchy učení a chování, se zdravotními obtížemi, děti ze sociálně znevýhodněného prostředí)³⁰. Členský poplatek činí 800 Kč/rok, v případě sourozenců 600 Kč/rok. V rámci střediska předpokládají, že výše poplatku umožňuje na členství dosáhnout i dětem z ekonomicky slabších rodin. Dle zástupce střediska romské děti v současnosti mezi skauty nejsou. V minulosti ale v Kladně fungoval **romský skautský oddíl**. Tento oddíl založil v roce 1992 Norbert Žofák. Podle informací bývalého vedoucího oddíl mívá kolem 30 členů a asi 10 let. Klubovna se nacházela v SVL v budově ubytovny u masokombinátu. Děti jezdily i na tábory. Oddíl skončil v podstatě proto, že se mezi dětmi nepodařilo vychovat nové vedoucí, kteří by s vedením oddílu pokračovali.

²⁶ V nedávné době došlo k úbytku členů, ale je to spíš administrativní záležitost, protože došlo ke změně toho, kdo je považován za člena: malé děti cvičící s rodiči, které nemusí chodit pravidelně, už členy nejsou, předškoláci byli znovu ustaveni jako členové.

²⁷ Oddíl parkouru funguje 4 roky a přibližně má asi 100 členů (90 % chlapců) ve věku od 10 let.

²⁸ Členské příspěvky se pohybují v rozmezí 900–3500 Kč na půl roku dle oddílu.

²⁹ Kritické může být také období, když se rodiče rozvádějí, nebo střídavá péče, kdy jeden z rodičů podporuje a druhý nepodporuje dítě při zájmové činnosti.

³⁰ Dle zástupce střediska je klíčové, aby jejich podíl v oddílu byl takový, aby skupina dobře fungovala, což při větším počtu těchto dětí není vždy možné.

Nízkoprahová zařízení a programy pro děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí

Zjištění z rozhovorů se zástupci zájmového a neformálního vzdělávání, že děti ze sociálně znevýhodněného prostředí navštěvují zájmové útvary minimálně, potvrzuje i skupinový rozhovor s dětmi z cílové skupiny. Z 11 dětí, které se skupinového rozhovoru na téma volný čas účastnily, pouze jedno uvedlo, že pravidelně navštěvuje sportovní oddíl (konkrétně fotbal).

Místem, kde děti ze sociálně znevýhodněného prostředí mohou trávit svůj volný čas, je **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež – klub Křižovatka**, které provozuje organizace **Člověk v tísni, o. p. s.** Dětských klientů zde mají registrováno cca 100, z toho 1/3 je hodně aktivních a chodí pravidelně, 1/3 dochází nepravidelně a 1/3 dochází méně často (např. 1x za tři měsíce). Děti se dělí na mladší (7–13 let) a starší (13–19 let) a tyto dvě věkové skupiny mají vyhrazené dva dny v týdnu. Mladších dětí většinou chodí více (cca 10–15 denně) než starších dětí (cca 10 denně). Naprostá většina dětí pochází ze sociálně znevýhodněného prostředí. Jedná se zejména o děti, které bydlí v nejbližším okolí, tzn. ve Starých Kročehlavech. Pro ostatní děti je toto jediné kladenské NZDM příliš daleko, což je jeden z hlavních důvodů, proč tam nedochází. To platí i pro sídliště Nové Kročehlavy, které by si vlastní NZDM podle mínění pracovníků zasloužilo. Situaci se snaží řešit aspoň tak, že od března 2018 provozují tzv. terénní formu NZDM, hlavně pro ubytovnu Americká a její okolí. Pracovnice NZDM Křižovatka vyráží za dětmi do terénu přímo na sídliště a bere s sebou sportovní náčiní, pracovní listy apod.

V NZDM se snaží dětem zprostředkovat i jiné organizované aktivity, doprovodili děti například na ukázkové hodiny bojových sportů. Rádi by jim zprostředkovali i příspěvky, ale zatím se jim to nepodařilo zrealizovat.

Další volnočasové centrum pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí provozuje v městské části Kladno-Dubí **Středisko ROSA, z. s.** Jednou až dvakrát týdně nabízí řízené aktivity pro děti předškolní a děti 1. stupně. Pravidelně chodí 10–15 dětí. O prostory se pomáhají starat lidé ze SVL. Pro děti organizují i integrační aktivity – výlety, v rámci kterých se děti dostanou mimo lokalitu blíže k majoritě, např. výlet na Sletišť, do kina, do divadla, do minizoo, do cukrárny atd. Tyto aktivity jsou ve spolupráci s městem Kladno ve většině případů nabízeny dětem zdarma.

Také samo město v rámci prevence kriminality pravidelně realizuje projekty zaměřené právě na volnočasové aktivity, workshopy a přednášky pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí. Aktuálně to byly projekty Kladno – Pokračujeme a Kladno – To je ono.

Projekt **Kladno – Pokračujeme** byl určen pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí ve věku 6–18 let. Realizované volnočasové aktivity, kterých se zúčastnilo 392 dětí, zahrnovaly např. návštěvu divadla Lampion, kina Hutník, kladenského zámku, vlastivědného muzea, aquaparku v Kladně, ZOO zájezd, jízďárnu v Libušíně, trampolínového parku, lanového parku a další výlety. Workshopy, kterých se zúčastnilo celkem 64 dětí, byly zaměřeny na sportovní činnost, kreativní činnost, hudební a dramatickou. Přednášky zacílené na závislostní chování a domácí násilí byly určeny pro 36 dětí. V rámci projektu byly realizované i doprovody dětí na volnočasové aktivity (celkem 116 doprovodů) a bylo podpořeno 15 dětí (na doporučení OSPODu), kterým díky částečné úhradě bylo umožněno navštěvovat kroužky dle vlastního výběru.

Projekt **Kladno – To je ono** byl určen pro mládež ve věku 15–19 let, která je ohrožena nebo již zasažena sociálně patologickými jevy. Volnočasových aktivit, které zahrnovaly návštěvu kulturních, sportovních a společenských aktivit, konkrétně návštěvu kina Hutník, hornického skanzenu, ZOO Zájezd, in line dráhu, aquaparku Kladno, lanového centra, jízdárny Sletišť, jump parku Kladno, bruslení, fit parku Sletišť, turistický výlet do okolí, se zúčastnilo celkem 165 mladých dospělých. Workshopy byly letos zaměřeny na ukázkou řemesel – letní slavnost a dne samostatnosti a ekologie (pobyť víkendový) a zúčastnilo se 50 mladých dospělých. A přednášky na téma závislostní chování, trestní odpovědnost, zdravé partnerské vztahy, byly určeny pro 80 mladistvých. Také v rámci tohoto projektu se uskutečnilo 30 doprovodů na volnočasové aktivity.

Město dále v rámci prevence kriminality podporuje projekt ŠFL (školská florbalová liga), fotbalový camp, je spoluorganizátorem hasičské soutěže pro děti, podílí se v rámci primární prevence na materiálním vybavení prvňáčků, na vybavení výslechových místností pro děti a také pořádá Dny bezpečí pro město Kladno.

Další službou, která by měla pomáhat znevýhodněným dětem³¹ najít smysluplné trávení volného času, je program Pět P, který organizuje **Dobrovolnické centrum Kladno, z. s.** Momentálně mají v tomto programu pět dvojic – klient a dobrovolník³² – a potýkají se s problémy při personálním zajištění projektu.

Bariéry, rizika a příležitosti

Z výpovědí pracovníků organizací i respondentů z cílové skupiny lze vyvodit následující bariéry pro zapojení dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí do formálního a zájmového vzdělávání. Čím více těchto překážek dítě musí překonávat, tím je méně pravděpodobné, že se bude zájmového a neformálního vzdělávání účastnit.

- **finanční překážky:** jsou často zmiňovány jak zástupci organizací, tak přímo i respondenty z řad rodičů. Například maminka, jejíž starší dcera chodí na tanečky ve škole a mladší dcera bude nastupovat do 1. třídy, neví, jestli si tento kroužek bude moct pro obě dovolit. Cenu 3 600 Kč/pololetí plus nutnost pořídit oblečení vnímala jednoznačně jako bariéru. „*Někteří (rodiče) určitě zájem mají..., ale nejsou ty finance, nebo se nám nepovedlo ty peníze³³ zprostředkovat.*“³⁴ Příspěvky na kroužky nejsou využívány a rodiče o nich často nemají povědomí. Mnohé volnočasové organizace jsou ochotny nějakým způsobem platby rozložit v případě projeveného zájmu a aktivity rodiny. Ani tato varianta ale není pro děti, které čelí i dalším, nejen finančním, překážkám, dostupná.
- **logistické překážky:** hrají roli obzvláště, pokud kroužky nejsou v nejbližším okolí (viz Schéma č. 10). Ačkoliv jsou zájmové útvary Labyrintu i Sokola poměrně dobře dostupné a dojíždí na ně i děti z celého Kladna, včetně sídliště Nových Kročehlav, a okolních vesnic, pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí již může vzdálenost být odrazující. Pro početné rodiny, pro které je organizačně náročné zajistit zároveň školní a předškolní docházku, je obtížné jednotlivé děti doprovázet ještě i na kroužky. Například maminka se třemi dětmi uváděla, že její syn, který bude chodit do 3. třídy, chodil na box,

³¹ Cílovými skupinami programu Pět P jsou děti od 6 do 15 let a jejich rodiny, které pocházejí ze sociálně, ekonomicky, kulturně i jinak znevýhodněného prostředí.

³² Kapacitu mají na 10 dvojic klient – dobrovolník.

³³ Příspěvek na zájmovou činnost

³⁴ Vyjádření institucionálního aktéra

když byl oddíl boxu přímo naproti jejich bydlišti. Před rokem byl tento klub zrušen a syn od té doby do žádného jiného zájmového útvaru nechodí.

- sociální překážky: Jak děti tráví volný čas, z velké míry závisí na životním stylu rodiny, na aktivitě, informovanosti a možnostech jejich rodičů³⁵. Děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí ve svém nejbližším okolí nebo přáteli nemají nikoho, kdo by na kroužky chodil, rodiče netrvají na tom, aby na kroužky chodily. Volnočasové organizace zase naopak předpokládají spolupráci rodičů a motivaci rodiny. Problémy s pravidelnou docházkou a chybějící motivaci ze strany rodičů zmiňovaly v podstatě všechny oslovené volnočasové organizace:

„Tak vždycky to trošku zkrachovalo na tom, aby tam docházely pravidelně. (...) vemte si, že škola je povinná a i tam to skřípe. Tohle to je dobrovolný, běžně si člověk říká, že je to to přirozenější prostředí, (ale) je s tím prostě potíž.“³⁶

„Dlouhodobé aktivity jsou pro ně těžké dodržovat. Oni se teď nadchnou, přijdou jednou, dvakrát, (...). Ale když se má něco dodržovat dlouhodobě (...), prostě nejsou na tohle zvyklí, nejsou na tohle naučený. A je to pro ně trochu problém. A zas když na ten kroužek nechoděj pravidelně, tak oni je vyloučí. Protože řeknou, že tam zabírají místo zase někomu jinému.“³⁷

- Nezacílená nabídka: z rozhovorů se zástupci organizací i s dětmi samotnými vyplývá, že ne vždy nachází aktuální nabídku zájmových aktivit atraktivní (zájem mají např. o parkour, bojové sporty, hudbu). Lze jmenovat i příklad maminky, která měla pro svoje děti zájem o romské písničky, které v nabídce zájmových aktivit nenašla.
- Na straně poskytovatelů volnočasových aktivit se k tomu mohou přidávat i další, např. obava z nepřijetí ostatními rodiči dětí, nebo bariéry, které vyplývají z nezkušenosti se specifiky práce s cílovou skupinou dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, např. obava, že by se jim nepodařilo oslovit a zajistit účast cílové skupiny, a tím obavy z možného nenaplnění případných projektů.

Příležitosti a doporučení

- NZDM přímo pro oblast sídliště
- Využít dobré praxe z fungujícího NZDM, zkušeností, které některé NNO mají s prací s cílovou skupinou rodičů a dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, sdílení dobré praxe mezi SVČ
- Spolupráce NZDM a SVČ
- Cílená a dlouhodobá podpora dětí (a rodičů) ze sociálně znevýhodněného prostředí zaměřená na zájmové a neformální vzdělávání: zprostředkování finančního příspěvku, ukázkové hodiny, motivace k přihlášení, podpora v průběhu docházky atd.

³⁵ Vliv tzv. významných druhých a překážky související s habitem. Viz Bourdieu in Nekorjak et al. 2001: 674–675

³⁶ Vyjádření institucionálního aktéra

³⁷ Vyjádření institucionálního aktéra

- Informování rodičů o možnosti využívání žádosti o odpuštění či zkrácení platby na rodičovských schůzkách

Individuální trávení volného času

Pokud děti a mládež netráví volný čas organizovaně v organizacích poskytujících formální a zájmové vzdělávání, musí ho tedy trávit výlučně neorganizovaně, bez programu zajištěného poskytovatelem volnočasových aktivit. Ze skupinového rozhovoru s dětmi z NZDM i z krátkých rozhovorů s rodiči vyplývá, že ve volném čase jsou buďto doma (hraní si, hraní počítačových her u starších), nebo „jdou ven s kamarády“. Venku si menší děti hrají v blízkosti domů nebo na hřištích, větší se scházejí s kamarády na sídlišti, přes léto chodí např. na koupaliště. O prázdninách někteří jezdí za příbuznými v ČR i v zahraničí.

V Kladně na sídlišti Nové Kročehlavy se nachází několik venkovních dětských hřišť a sportovišť, např. hřiště při základní škole. Většina dotázaných rodičů malých dětí je s nabídkou docela spokojená. Jsou sice místa, kde hřiště nemají v bezprostředním okolí, ale v širším okolí už ta možnost je. Problematičtější je někdy vnímáno vzájemné soužití na hřištích, zejména v souvislosti ve vztahu Romové vs. majoritní společnost. Rodiče a prarodiče z majoritní společnosti občas vyjadřovali nelibost nad přítomností většího množství romských dětí, které se podle nich na hřišti pohybují bez dozoru rodičů a zabírají všechny houpačky. Tento postoj pak vokalizovali i respondenti z řad romských rodičů: *„Nevídí nás tady rádi, nás chodí hodně.“*³⁸ Tuto dynamiku, kdy se hřiště stávají jádrem sporů, potvrzuje i město Kladno: *„Máme petice, abychom odstraňovali hřiště. Pak zase samozřejmě okamžitě petice, jak to, že jsme to hřiště odstranili.“*³⁹ Tyto problémy se pak mohou přelévat i mimo hřiště a působit problémy v rámci sousedského soužití. Romské děti hrající si v okolí domů mohou vyvolávat nelibost u části obyvatel sídliště. Např. otec malého tříletého dítěte zmínil negativní reakce sousedů, kteří křičeli z okna na jeho dítě hrající si před domem.

Co se týče možností individuálního a neorganizovaného trávení volného času pro starší děti a mládež, sídliště moc příležitostí neposkytuje, v tom se shoduje většina oslovených obyvatel. Opakovaně jsme zaznamenali také stížnosti na zrušení basketbalového hřiště. Děti posedávají venku, poslouchají hudbu, případně si zahrají fotbal např. na hřišti u ZŠ v Ukrajinské ulici (ale i zde mohou vznikat nepřátelství mezi jednotlivými skupinkami dětí). Podle některých organizací pracujících s dětmi a mládeží tráví děti volný čas v oblasti obchodních center (Central, Oáza) a mezi mládeží se vyskytují i rizikové projevy chování: *„Čím míň má děti zájmu, tím víc páchá buďto trestnou činnost, nebo se projevuje patologickým poruchama chování, že dělá různé věci a má sklon k závislosti.“*⁴⁰

Bariéry, rizika a příležitosti

V oblasti individuálního trávení volného času na sídlišti Nové Kročehlavy lze identifikovat následující hlavní rizika a bariéry:

- Nedostatek možností trávení individuálního volného času starších dětí a mládeže v oblasti sídliště Nové Kročehlavy
- Problémy v sousedském soužití, na hřištích, v okolí domů (Romové vs. majorita)

³⁸ Vyjádření obyvatelky sídliště

³⁹ Vyjádření institucionálního aktéra

⁴⁰ Vyjádření institucionálního aktéra

- Výskyt rizikových projevů chování mezi mládeží

Příležitosti a doporučení

- Dětská hřiště vybavit prvky pro širší věkovou skupinu
- Nové možnosti určené pro děti staršího školního věku a mládež, např. venkovní posilovna, (basketbalové/parkourové) hřiště, trampolína, skate park, setkávací místa, piknikový prostor
- Více otevřít existující hřiště při školských zařízeních
- Vybudovat NZDM v oblasti sídliště a programy pro prevenci rizikových projevů chování
- Podpora komunity a sousedského soužití

Zdroje

Interní materiály ASZ

SLDB 2011, ČSÚ

Materiály města, stránky města, stránky NNO, stránky MP a PČR, stránky MPSV

Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2017 a strategie pro rok 2018

TEMELOVÁ, J. a kol. 2007 Socioekonomická analýza katastrálního území Kladno-Kročehlav. Středočeský kraj, projekt Partnerství 3.3. SROP.

TEMELOVÁ, J. a kol 2013 Bezpečnost a možnosti jejího zlepšování v Hodoníně

JÍCHOVÁ, J., KOPECKÁ, Z. 2015 Pocit bezpečí ve městě: případová studie města Hodonín. Geografické rozhledy, 24(5): 28–29.

SAK, P., SAKOVÁ K. 2004 Mládež na křižovatce. Praha: Svoboda servis: 59-60

NEKORJAK, M., SOURALOVÁ, A., VOMASTKOVÁ, K., Uvznutí v marginalitě: vzdělávací trh, „romské školy“ a reprodukce sociálně prostorových nerovností, in *Sociologický časopis*, 47 (4): 657–680

www.mapaexekuci.cz

www.mapakriminality.cz